...ödik évfolyam. 13-dik szám. Kolozsvártt, 1875. vasárnap január 17.

Előfizetési dij.

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . . 15 frt.
Félévre . . . . 8 „
Negyedévre . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési dijak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau.

Nyiltéri czikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Bel-királyutcza 28-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

A pénzügyi helyzet.

Budapest, jan. 14.

(A.) Hétfő óta a képviselőház két bizottság, a pénzügyi és adóügyi bizottság, igen nagy mérvü és fontosságu tevékenységet fejt ki. A pénzügyi bizottság a költségvetésről szóló nagy jelentés alapelveinek megállapitásával foglalkozott az egyes tagok mélyen belehatoltak államháztartásunk egész gépezetébe; kimondák óhajaikat, kivánságiakat és aggályaikat, mi által a pénzügyminiszternek alkalmat adtak arra, hogy a kormány szándékairól, pénzügyi terveiről igen részletes nyilatkozatokat tegyen. Ghiczy a financzialis helyzet jelen állapotát igen világosan adta elő. Elmondá, mint egyik multheti czikkünkben mi is kiemeltük, hogy a pillanatnyi helyzet nemcsak megnyugtató, hanem aránylag kedvező. A folyó évben a kormány rendelkezésére álló összeg olyan tekintélyes, hogy az ország egyszer sem lesz a fizetésképtelenség veszélyének kitéve, hanem a folyó évet a napi szükséglet gondjaitól nem zavarva a kizárólag az államháztartás végleges rendezésének szentelheti.

De hogyan eszközölhető a végleges rendezés? Ghyczy ennek eszközeit is kijelölte. A pénzügyi bizottság az 1875. évi deficitet 25 és fél milliora előirányozza. Ez összegnek csak kisebb felét — 12 milliót — akarja a kormány rendkivüli eszközökkel, a rendelkezésre álló kölcsönnel fedezni. A maradó 13 millióra nézve a kormány egyes-egyedül az állam jövedelmeinek szaporitását, az adóemelést tartja olyan eszköznek, mely nemcsak a folyó évben, hanem jövőre is kiküszöböli költségvetésünkből a deficitet. Ghyczy azt hiszi, hogy azon törvényjavaslatok, melyeket az adóügyi bizottság eddig elfogadott, mintegy öt millióval fogják az állam rendes bevételeit fokozni. A még maradó nyolcz millióra nézve, a miniszter elejti előbbi s 5% adópótlékra vonatkozó javaslatát és az általános jövedelmi adó elfogadását inditványozza. Ez uj javaslatot most szövegezik a pénzügyministeriumban; főbb tartalmát és alapelveit azonban Ghyczy az adóügyi bizottság tegnapi ülésén skizzirozta.

A kormány tehát a legerélyesebben sürgeti az adóemelést, illetőleg olyan uj adók elfogadását, melyek a kincstárnak évenként tizenhárom milliónyi bevételt hoznak. Ez az egyedüli mód, hogy az eddig chronikus deficittől a folyó évben és a jövő évekre megszabaduljon az ország. Ghyczy tegnap „fejével“ kezeskedett érte, hogy ha javaslatai elfogadtatnak, akkor állami háztartásunk állandóan rendbe jő. Ezen lelkes nyilatkozata annál kedvezőbb benyomást tőn, mert ugyanekkor kimutatta, hogy ő nemcsak pénzt kér az országtól, hanem viszont biztosan igérheti, hogy ha a pénzt megkapja, akkor az ország a d ó k é p e s s é g é n e k e m e l é s e é r d e k é b e n is megkezdi amaz actiót, melyet eddig azért nem kezdhetett meg, mert a mindennapi gondok vették őt igénybe és másodszor, mert addig, a mig az ország pénzügye rendezve nincs, az ilyen actio a sikerre legkisebb kilátást sem nyujt.

A pénzügyi bizottság több tagjai az osztrák vám- és kereskedelmi szerződés felmondását, a bankkérdés szabályozását, a vasutügy s más olyan kérdés rendezését sürgették, melyek az ország gazdasági virulására, az adóképesség fokozására rendkivüli horderővel birnak s a kincstárnak is uj jövedelmeket hoznának. Ghyczy elismerte ezen ügyek rendkivüli jelentőségét, de utalt arra, hogy megoldásuk hosszu időt vesz igénybe, a kincstárnak pedig még ez évben kell a pénz. Ezért fordul a kormány a nemzet áldozatkészségéhez; magunknak kell a deficitet megszüntetnünk s ha a nemzet teljesiteni fogja kötelességeit, ha a pénzügyek rendezve lesznek, akkor a kormány haladéktalanul hozzá fog a kereskedelmi szerződés, a bankkérdés megoldásához. Ghyczy e nyilatkozatai igen kedvező és megnyugtató hatást tettek. Megnyugvást tettek azért, mert kitünt belőlük, hogy a kormányjavaslatok, ha elfogadtatnak, az óhajtott czélhoz, az államháztartás rendezéséhez csakugyan el fognak vezetni. A kivánt áldozatok az országot azon helyzetbe hozandják, hogy megszabadulva a deficit betegségétől, mely hitelét, tekintélyét, föllépésének sulyát eddig annyira csorbitotta, a vám- és kereskedelmi szerződést, mely a magyar gazdasági érdekekre határozottan károsnak bizonyult, a bankkérdést napi rendre hozza s szükségleteivel összhangzatban álló megoldásra juttassa. E czél elérésének előföltétele azonban az államháztartás rendbe hozatala; e nélkül sem a Bittó-Ghyczy kormány, sem más kormány nem tehet valamit az érintett fontos ügyek s általában az adóképesség emelése érdekében.

Kolozsvár, jan. 15. 1875.

(L—t.) Midőn a törvényhozás a 1870 dik évi 24-dik törvényczikkely módositásával fölhatalmazá a minisztert, hogy a városi főispánok közül némelyeket a szükséghez képest állásuktól felmentsen: tette ezt egyedül és kizárólag a takarékosság szempontjából, maga a módositvány utasitván a belügyminisztert, hogy az ily kormányi felügyelet nélkül maradt városokat azon törvényhatóság főnöke alá rendelje, melynek területén feküsznek.

S nem is lehet másként, mert hisz a törvényhatósági autonomia legtulzóbb bámulója sem tagadhatja meg a parliamentaris felelős kormányzat azon corollariumát, hogy a felelős kormánynak közvetetlen összeköttetésben kell a közigazgatás testületeivel állania, azokra közvetetlen felügyeletet kell gyakorolnia, egyfelől a törvények végrehajtásának kötelességében álló ellenőrzésénél s másfelől azon állásnál fogva, melylyel az egész ország közigazgatásának eredményeiert, állapotaiért ő a törvényhozásnak a felelős. Lám, midőn a léczketreczes szolgabiró esete hozta a közvéleményt mozgásba: a belügyminiszternek kelle a képviselőház előtt helyt állania az interpellaczionak s a brassói Siegesfest zászlóiért szintén ő vonatott felelősségre.

Nem a centralis ationak, hanem az álamifőhatóságnak, a társasági biztonlétnek s a magyar állam hatalmi czéljának kérdése ez; kérdése annak, ha akarunk-e jogállamot alkotni, melyben a jóléti egyensuly minden tényezőjéről gondoskodva van, gondoskodva azon hajósulyról, mely egyedül veheti elejét annak, hogy ellenkező szelek fölborulással ne fenyegethessék az állam hajóját.

Az erdélyi részekben Kolozsvár, Szék, Zilah, Kolozs, Szamosujvár, Fehérvár, Zalatna, Abrudbánya, Fogaras, Maros-Vásárhely, stb. ma azon anomal helyzetben vannak, hogy illető főispánjaik állásuktól való felmentetése következtében a központi kormánynyal, hivatalos közeg által történő összeköttetésben, nem állanak, törvényhatósági intézkedéseik ellenőrizve nincsenek, — szóval ex-lex állapotba helyeztettek, akkor, a midőn főispánjaik elbocsáttattak, de majd egyedijüleg nem rendeltettek a megfelelő megye főnökének vezetése alá.

Nem vagyunk beavatva, hogy a miniszter az ily főispáni s illetőleg kormányi felügyelet nélkül maradt városokra nézve minő czélzatokat táplál, nem tudjuk, csak a gondatlanság mulasztása-e, vagy pedig az 1870-dik évi 42-dik törvényczikkely szabványainak szándékos mellőzése-e, az az eljárás, mely itt követve volt; de azt tudjuk, hogy a meglevő s el nem törült törvényt minden állampolgárnak s igy a miniszternek is — és pedig ennek első sorban — tisztelnie kell, hatályon kivül helyezését — a legrendkivülibb esetek kivételével, de ekkor is csak az utólagos jóváhagyás reményében — nem a miniszter, hanem a törvényhozás valamennyi tényezőjének egybehangzó akarata rendelheti el. A fennforgó esetben nem eltörlés, hanem csak módositás történt és pedig annak határozott hangsulyozásával, hogy a főispánjaikat elvesztett városok azért kormányi felügyelet nélkül nem maradnak s igy valóban meg nem tudjuk magyarázni, mire véljük a belügyminiszter ur eme késedelmét, hogy városainkat maig is kényökkedvök állapotában hagyja, a helyett, hogy az államalkotó elemek megbontott egyensulyát helyreállitani sietne.

S ime nem is maradt ez anomalia csupán az elmélet körében, hanem már is gyakorlati eredményeket képes fölmutatni, Marosvásárhely képviselő bizottsága már is roszul érzi magát ez ég-föld közti függő állapotában és siet a megszakitott összeköttetést azon határozata által helyreállitani, hogy a belügyminisztertől egy erélyes főispán avagy királyi (vagy miniszteri) biztos kinevezését kéri, a ki egész tanácsa ellen fegyelmi vizsgálatot inditson s bizonyos financzialis kérdéseket tisztába hozzon.

De Kolozsvár városában még tovább megy a fennáló törvény ignorálása. A törvényhatóságok rendezéséről szóló törvény a tiszteletbeli tisztviselők kinevezésének jogát a főispánra ruházza. Ám főispánunk nincs, fogja tehát magát a polgármester s pár tiszteletbeli tisztviselőt (kik ellen személyileg természetesen semmi kifogásunk) maga nevez ki — minő törvényes alapon? Ugyanazon törvényczikkely megszabja, hogy a törvényhatósági tisztviselők azon folyamodók közül választandók, kiket a három választott s három a főispán által kinevezett tagból álló s a főispán elnöklete alatt ülésező candidáló bizottság jelöl ki. Kolozsvár városában épen most nehány tisztviselői állomás betöltendő, de főispán nem levén, a candidáló bizottság nem alkotható meg törvényszabta módon, fogja tehát magát a képviselő bizottság s egy három tagu candidaló bizottmanyt küld a ki a polgármester elnöklete alatt, s fennálló törvénynyel homlokegyenest ellenkezőleg ez a bizottmány fogja a candidatiot megejteni, ismét: — minő törvényes alapon?

Van-e tudomása mindezekről a belügyminiszter urnak s van-e szándoka a törvényt, mig fennáll, tiszteletben tartani, vagy annak netaláni módositását eszközölni ki?

Valóban nem értjük a minden alkotmányos fogalmakkal ellenkező eljárásokat.

S hogy épen Kolozsvár városának kell a törvények ignorálásában a rosz példával elől mennie!

— **A képviselőház** jan. 14-iki ülésében kihirdettetett az incompatibilitásról szóló szentesitett törvényczikk. Pauler igazságügyminiszter két törvényjavaslatot terjesztett elő; az első szól az örökség és hagyományok birtokba vétele s azokkal kapcsolatos jogviszonyokról, különösen az örökösödési eljárásról, a másik a végrendeletek és örökösödési szerződések külső alakszerüségének meghatározásáról. Az adóügyi bizottság előadója Dániel Ernő bemutatja a bizottság jelentéseit a vasuti s gőzhajói szállitás, a vadászatnak és vadászfegyvereknek megadóztatásáról, a bor- és husfogyasztási s a ház, a cseléd, teke, játék- és lóadóról. Kondorosy György a budapest-zimonyi vasut iránt interpellálja a közlekedési minisztert.

Napirenden következett a törvényjavaslat Ó-Buda s Nagyvárad választókerületi uj beosztásáról. A javaslat általánosságban elfogadtatván, az 1. §-nál Wahrmann inditványozza, hogy Budapest képviselőinek száma fölemeltessék 8-ra, Szapáry gr. belügyminiszter ellenzi az inditványt. Szóltak Horn, Házmán, Schwarcz, Hoffman és többen. Szavazás utján az eredeti szerkezet fogadtatott el s igy a főváros orsz. képviselőinek száma nem szaporittatik.

— **Emlitettük** azt a szárnyaló hirt hogy Aranyosszék, Doboka és Felsőfehérmegye főispánjai beadták volna lemondásukat. A többiről nem, de Dobokamegye főispánjáról határozottan irhatjuk, hogy e hir reá vonatkozólag alaptalan. Más részről halljuk ugyan, hogy Belső-Szolnok és Doboka egy főispán vezetése alá fogna helyeztetni, de a személy kérdésben még eddig határozat nem hozatott.

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

PUNIN ÉS BABURIN.

Elbeszélés.

Irta:

TURGENJEV IVÁN.

II.

(1837.)

(Folytatás.)

— Nos, viszonzá a lány s fekete szemei haragos villámot löveltek felém, lesütött pillái alá; mindent hallottam, mit ma ott előráltál; de nem igen köszönöm azt meg önnek; — egy perczre elhallgatott s aztán folytatá: Különben ön is minden ugy lesz, mint ön gondolná!

— Tehát kegyed ott volt? — szólék önkénytelenül hangosabban. E perczben Baburin tüntetesen felénk fordult s a lány gyorsan távozott mellőlem.

Alig telt bele tiz percz, már ismét közelemben volt. Ugy tett, mintha éppen örömét lelné benne, hogy pártfogója jelenlétében, csak nem füle hallattára, a legveszélyesebb dolgokról suttogjon velem s alig használt némi elővigyázatot, hogy ez észre ne vegyen valamit.

Hisz régi dolog már az, hogy: keskeny ösvényen meredélyek szélén járni, játékot űzni a veszélyből, kedvencz szeszélye, gyönyört okozó a nőnek.

— Ugy van, ott valék — suttogá Músza, a nélkül, hogy arczkifejezése legkevésbé változnék, csak orrlyukai remegtek kissé s ajkai görcsösen rándultak meg. Ugy van, és ha most Semeonits Paramon megtalálja kérdezni, hogy miről suttogok itt önnel, hát nem sokat vonakodnám, azt egyenesen megmondani neki.

— Legyen esze, ugyan hogy lehetne oly vigyázatlan — viszonzám halkan — valóban ugy látszik már is észrevett valamit.

— Hisz mondom, hogy kész vagyok mindent elmondani neki. De ha azt hiszi ön, hogy észreveszik beszélgetésünket, ugy nagyon csalódik, az egyik ott fekszik a tüzhelyen és sem nem lát sem nem hall, a másik pedig bele van mélyedve bölcselkedéseibe. Azoktól nincs mit tartani!

Músza e szavakat még hangosabban ejtette ki, mig arcza égett a kárörömtől. Még soha sem tetszék előttem ily szépnek. A mint összeszedte a theázó eszközöket, a csészéket s poharakat visszarakta helyökre s rendezgetve, ide oda járkált a szobában, volt valami csábitóan rugalmas könnyedség egész mozdulatában, járásában, a fiatal lányka felnött hölgygyé fejlődötl, s egész fellépése ezt látszék kifejezni:

— Godoljan a mit akar felőlem, én tudom mit cselekszem, s nem félek öntdl!

— Ugy van, — gondolám magamban — e hamis kis boszorkányuő, valóban typhussa a legujjabb iskolának, elragadó egy teremtés! Igaz, hogy e kis kezek egészen ugy néznek ki, mintha ülni is tudnának . . ., . de hát mit tesz az . . . nem volna még az sem éppen oly nagy szerencsétlenség.

(Folyt. köv.)

A kolozsvári nemzeti szinház jövőjének kérdéséhez.

(Folyt. és vége.)

S biztositotta-e Papp M. ur mult bajaiból okult profétája hogy „m e g k ö t ö z e t l e n“ kezével itt Kolozsváron — hol a közönség a három müág művelését évek óta megkövetelte — a 3600 frtot havonként nem csak megkeresi, de sőt télire egy szellemi tőkét is producal ugyanazon 3600 frtos companiával; — mert mult bajain okult embere valószinüleg hallott arról is valamit, hogy egy müsor létrehozásának akár Pesten akár Soroksáron egyetlen föltétele az ensemble, s mit nyáron betanult télire: azt szükségképen azon complett gárdának kell előadni a kik a kikkel együtesen betanulták.

Vagy azért a 3600 frtért Papp ur tanult emberétől és szemen szedelt müvészeitől nem követeli meg, hogy m é g tanuljanak valamit?

Különben szeretnők tudni, miért kivánja a Papp ur tanult embere hogy keze ne legyen megkötve?

Mondja meg neki, hogy bizony mai napság — bár k é z k e z e t m o s nem szeretnők, ha a kolozsvári nemzeti szinház ügyeire nagyon szabad kezü emberek gyakorolnának befolyást. Okultunk Pesttel; a jó Szigligetinek most semmi baja sincs ha elöde végrehajtó közeg inek meg lett volna kötve a keze.

De ne tekerjük ki Papp ur ékes constructiójának nyakát, most vettük észre, hogy ez a mult bajain okult ember az o p e r a t a r t á s á v a l nem akarja kezét megkőttetni. Miért? hát ki a mult bajaiból tanult valamit azt még sem tanulta meg, hogy a kolozsvári magas müveltségü közönség — mely a florencziek ittléte alkalmával oly tömeget központositott a nemzeti szinházba, hogy megpiritot a Pestet vagy Bécset nem nélkülözheti nemzeti szinházában a dalmüvet; vagy mert ő talán nem ért a zenéhez saját egyolgaluságát egy müvelt város közönségére is rá szeretné octroyálni?

Nem addig van a, — ha Debreczen tudja cultiválni a dalmüvet mi sem akarunk egy hajszállal sem hátrább állani ennél a bihari pontnál; a mi szintársulatunk országos és nemzeti, közönségünk magyar, de azért szinházunknak ha operánk jó — mint p. o. most midőn a szinlapon Gerecsné Neszveda Csátiné Bodorfy és Fekete nevével találkoznak — épen azok szolgáltatnak nagy contingenst, kik ugyszolvn törik a magyar nyelvet s ilyenek sokan vannak!

Soha se higyje senki hogy az „intézet létezése koczkáztatásával jár“ a dalmü; erről mult bajain okult embere roszul informálta Papp urat. S ha operánk nem lesz akkor a Papp ur 3600 frtos szintársulata a nyáron is gyöpbe haraphat, mert müsorának nem lesz változatossága s egy és ugyanazon drámai személyzet az értéktelen de eléggé költséges operettel magában vonzerőt sem a Szamos, sem a Maros — de még a Kőrös partján sem gyakorol.

Papp Miklós ur Korbuly urnak apro complimenteket csap tudva, hogy „szinházunk önzéstelenebb vezetőt nem nyerhet mint a milyen ő volt“ E bókok értékét Korbuly ur előtt alászállithatja a Papp ur öt hónapos duzzogása mely legnevetségesebb akkor volt, midőn a florenczi négyesről megemlékezvén, hogy müértőnek látszassék felhordott hetet havat A-mollt G-durt egy rakás fiszt és ciszt csak azt nem tartá szükségesnek fölemliteni, hogy Korbuly uré volt az érdem a „négy király“ bemutatása a kolozsvári szinpadon.

Papp ur öt álló hónapig agyon hallgatta a kolozsvári nemzeti szinház ügyeit, de lapjában hüségesen registrálta „Hazai szinészet“ rovatában a hajdu böszörményi és Vásáros náményi szintársulatok viselt dolgait — s most mégis ő áll elő profeciakkal tanácsokkal, tervekkel?

Czikke végén felsohajt Papp ur „vajha Korbuly ur félre tenné a mult drága és kedvetlen emlékeit“ fájdalom ez emlékek egyike melyre legtöbb jóggal Papp ur irhatná rá; Souvenir: ott a Szamos partján nagyon is drága — volt, de nem lehet egy könnyen félre tenni, ámbár elmondhatni rá, hogy megelőzte korát— legalább Kolozsváron egy félszázaddal; különben Korbuly ur, vagy annak idejében a szinuválasztmány a kolozsvári szinügy téli megszokott és biztos jövedelme koczkáztatása nélkül is jövedelmeztetheti a nyári szinház különben eléggé alkalmas helyiségét, tavaszi mulatságos népünnepek — májálisok s a többi alkalmával.

Részünkről azt tanácsoljuk bizza a szinházi választmány nemzeti intézetünk sorsát Korbuly urra; oly kézben van az ott, hogy kár félteni, s mert a jelen mostoha körülményei ország szerte lidercz-nyomásként nehezültek a hazai szinmüvészetre, abból még nem következik, hogy ci cum dederunt-ot óbégassunk a kolozsvári, nemzeti szinház sorsa felett, annál is inkább mert az ügy élén oly ember áll, ki a jelen tapasztalatain okulva anélkül, hogy „a jövő kárpotlásai“ hajhássza tapintatos eljárása által a beálló uj szinidény szervezeti munkálatait ugy viendi keresztül, hogy egyrészt a további „h a z a f i a s á l d o z a t o k“, mikre ugyse járnak kedvező idők — n e l e g y e n e k s z ü k s é g e s e k, másrészt pedig a szinmüvészet valódi hivatott apostolainak a szinmüvészet iránt oly ép érzékkel biró Kolozsvár falai között ne csak a jelent, hanem a jövöt is biztositsa.

Ehez természetesen a szinmüvészet barátain kivül a müvészet pártolásában elsö helyen álló Kolzsvári müvelt közönségen kivül magának a magyar szinészet jobbjainak is hozzá kell járulni némi áldozattal, hogy a szép czél megvalósulván zálogát képezze jelennek jövőnek egyaránt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

— A „M. Politika" azon hire, hogy a hivatalnokok ez évben drágasági pótlékban fognak részesülni s ez iránt a kormánykörökben beszélgetések és lépések történtek volna teljesen alaptalan.

— A budget tárgyalás általános vitájában, ha az a jövő csütörtökön megkezdődik, Ghyczy pénzügyminister exposéje után, az első napon — mint a „Közérdek" hallja — Tisza Kálmán, a második napon, pénteken báró Sennyey Pál, szombaton gróf Lónyay Menyhért tartandják beszédeiket. A miniszter elnök nem egy előre mondott programmbeszédben, hanem a vita részleteihez képest fogja kifejteni a kormány álláspontját és politikáját. Mint ugyancsak a „Közérdek" hallja — a kabinet kitünő szónoka Bartal György kereskedelmi miniszter, ki mióta miniszterré lett, nagyobb parlamenti vitákban nem vett részt, szintén élénk részt veend az általános vitában.

A megyék kikerekitésére vonatkozó, 's a belügyminiszter által módositás végett visszavett törvényjavaslat, ujonnan módositott alakjában már legközelebb a miniszteri tanács elé kerül.

BELFÖLD.

K.-Vàsàrhely, jan. 1875.

A kézdivásárhelyi ref. egyházban a mult 1873-ik évben házasságra lépett 22 pár. Született fiu 52, leány 47, együtt 99, ebből csak egy fiu törvénytelen.

Eltemettetett férfinem 70, nőnem 79, együtt 149.

A római katholika egyházból átállott hozzánk egy nő: és igy tizenhat éves itteni papságom alatt az első eset, hogy lélekszámapadás merült fel ezen egyházban és pedig oly tetemes 49 összeggel, a mit a himlő és szorványosan jelentkezett diphteritis járványoknak lehet tulajdonitani.

E nemzeti szempontból szomoru statistikai kimutatáshoz, engedje meg t. szerkesztő ur, hogy a buzgóságnak, áldozatkészségnek örvendetes kimutatását csatolhassam.

Az 1875. évi ujév reggelén, különböző czélokra a következő nemes adományok folytak be hozzám ujévi ajándékképpen: Ns. szijgyártó czéh az egyháznak 4 frt, nagy papnak 2 frt, segédpapnak 1 frt, s az iskola tőke 20 frtos alapitványának 1874. évi kamatját 2 frt. A ns. timár czéh az egyháznak 10 frt, iskolatőke 10 frt. Ns. csizmadia czéh az egyháznak 5 frt, nagy pap 2 frt, segédpapnak 2 frt, kántornak 1 frt. Rózsa Elekné nagypapnak 1 frt. Ns mészáros czéh az egyháznak 5 frt, iskolatőkének 5 frt, nagypapnak 4 frt, segédpapnak 2 frt, kántornak 2 frt, Szőcs Sámuel kereskedő ur iskolatőkére 2 frt, Kovács Áron kereskedő és neje Szőcs Anna az egyháznak 2 frt. iskolatőkére 2 frt, nagypapnak 2 frt, segédpapnak 1 frt, kántornak 1 frt, magtárnak 2 frt. Rácz Tamás nagypapnak 1 frt. Kovács János timár az egyháznak 1 frt. iskolatőkének 1 frt, nagypapnak 1 frt. Ns. lakos czéh az egyháznak 2 frt, nagypapnak 2 frt, Csiszár Mihály kereskedő és neje Kovács Emilia az egyháznak 2 frt, nagypapnak 2 frt. Ns. üstgyártó czéh nagypapnak 2 frt, segédpapnak 1 frt. Ns. szőcs czéh az egyháznak 5 frt, nagypapnak 4 frt, segédpapnak 2 frt, kántornak 1 frt. Szabó Mózes és neje Sebesi Ilona az egyháznak 3 frt, nagypapnak 4 frt, az Erzsébet árvaháznak 3 frt. Pap András főgondnok és neje Nagy Károlina iskolatőkére 2 frt, nagypapnak 1 frt, Dézsi Bálint 2 véka buzát a kántornak, Tóth István és neje Kovács Ida az egyháznak 4 frt, nagypapnak 2 frt. Szőcs Mózes kereskedő ur iskolatőkére 2 frt. Szacsva János a harangozónak 1 frtot.

Elismerésre és utánzásra méltó szép jelenség ez ezen egyházban, vajha a jövő év is még sokkal nagyobb ily tiszteletreméltó névsort hozhatna össze.

Azonban ez ujévi ajánkékokból már is igen szép eredményt mutathat fel egyházunk, mert az 1864-ben megkezdett ujévi ajándékból alapult iskolai alaptőke tiz év alatt a mult év végén történt zárszámadás szerint a mostani ujévi ajándékokkal együtt már 10,623 frt 32 krt. teszen.

Az 1867-ben megkezdett magtár pedig szintén a mult év végén történt zárszámadás szerint teszen 603 köböl 3 véka és 1 kupa különféle gabonanemet. Pénztárbeli állása pedig 1180 frt. 54 kr. Mindezek önkéntes ujévi adományból gyültek össze, miből világosan látható, hogy a tömegesen összehordott kis adományokkal, mily óriási czélt lehet elérni. Vajha hatna a példa s utánzására lelkesülne az ifjabb nemzedék is, hogy az atyák kezdeményezése követőkre találna az uj nemzedékben is, hogy a kitüzött czélt annál biztósabban meg lehetne közeliteni!

A mostani kegyes adakozók fogadják az egyház-, nevelés és egyesek nevében kifejezett nyilvános köszönetemet.

Székely János,
ref. pap.

Déva, 1875. január 15-én.

A hét folytán egy éretlen élczelkedő előbb az „Üstökösben" és a „Közérdekben" tegnap a „Magyar Polgárban" és igy három irányu lapban, egy már 4 hónapos dolgot felfrisitvén, egyenesen közszeretetben lévő főispánunk Barcsay László ellen van irányozva!! Kigunyolni kivánván őt azért: hogy József főhercegnek Dévára érkezte alkalmával szeptember elején, ő felsége kocsija bakjára felkapaszkodva hajtatott bé a városba. — Igen is, megtette, hanem alkalmasint olyan intentióból, melyet az éretlen czikkezőről fel nem lehet tenni, az az, mert a főispán kocsija lévén előbb előhajtatva, rendelete ellenére, természetesen abba kelle ő felségét ültetnie, de tudván, hogy lovai gyakran makranczoskodnak a 75 éves ur éppen mint a király személyese, nem engedhette, hogy a király közeli rokona valami veszélynek legyen kitéve, és igy megtette azt, a mit fiatal embertől igen is, de oly öreg urtól alig lehetétt várni.

Egyébaránt furcsa, hogy 4 hónap után, csak most, az az a követválasztási munkálatok megkezdése alkalmával emlitték fel! hanem hát: „grosse Ereignisse verfen ihren Schatten voraus"

a—b

Magyar lapok szemléje.

A „Reform" az általános jövedelmi adót rendkivüli körülmények közt a legajánlatosabbak egyikének tartja, s kevésbé sulyosnak találja, mint a lisztre vetendő fogyasztási adót. Annyi azonban szerinte bizonyos, hogy ha az általános jövedelmi adónak nyolcz milliót kell behoznia, ez adónem a leggyülöltebbek egyike lesz. Mert ez adónemnek egy nagy hátránya van, hogy t. i. másodszor sujtja és pedig direkte a már egyszer megadóztatott bárminemü jövedelmet. Az általános jövedelmi adótörvényjavaslatot azok közé sorozza, melyek a legkomolyabb megfontolást igénylik. Elvben senkinek se lehet ez adó ellen kifogása, de a gyakorlatban nem azt kérdi: micsoda nevet visel valamely törvényjavaslat, hanem mit tartalmaz? Kiváncsi tudni, fog-e a ház a javaslaton javitani tudni, s vajjon ha addig javitják, hogy elfogadható lesz, de nem hoz be 8 milliót, mivel fogják az ujra bekövetkező hiányt pótolni?

A „Közérdek" a főpolitikai érdeket ma Ghyczy személyiségében látja öszpontosulva. A ki látja miként fárad és küzd e férfiu oly körben, hol csak kiméletlen birálatra, de semmi előzékenységre, még kevesebb támogatásra számithat: lehetetlen, hogy a legnagyobb tisztelettel ne viseltessék ezen önfeláldozó müködés iránt. E széles keretü, nagymérvü, bár fárasztó tevékenységnek alapja: a hazafi kötelesség. Jutalma: a munka sikere, a munka által elért eredmény. S e jutalom, az utókornak elismerése buzditsa őt határozottságra, erélyre és gyors cselekvésre feladata megoldása körül.

A „Hon" ugy látja, hogy az általános jövedelmi adónak nem az összes jövedelem az adó alapja, hanem a régi adóalapok ujabb terheltetése. Ez nem is lesz általános, nem is lesz jövedelmi adó, hanem egyszerüen teheremelés, a régi adóalapon.

Az „Ellenőr" nem képzel még oly eszeveszett polgárt széles e hazában, ki hajlandó megszavazni és fizetni a jelen kormányzat fenntartásáért és szédelgő gyámolainak u'almáért egy árva garast is? Nem képzeli, hogy akad valahol a hegyek között egy világtól elzárkozott vad, kinek sejtelme sincs e hét év alatt történtekről, s ki jó lelkiismerettel mondhatná, hogy van miből ráfizetni a rendszerre. Cikkét e mondattal végzi: „Ötletnek már ez nagyon születlen." Aláirjuk mi is.

A „Pesti Napló" természetesnek találja, ha Ghyczy a magára vállalt feladatot sulyosnak tartja, s ha akadnak, kik neki azon felfogást is tulajdonitják, hogy nagyon közel a határ, melyen ama kötelessége, melynek teljesitésére vállalkozott, véget ér. Az adók ügye mindenütt, minden parliamentben buktat és emel, vagy megszilárdit kormányokat; de hogy ez a parliamentben történjék, s ne egyes bizottságokban, hol az ilyesmi a véletlentől is függhet, ezt az alkotmányosság is megköveteli.

A „M. Politika" a házban folytatott azon időt pazarló vitáról emlékszik meg; hogy hány képviselője legyen a fővárosnak, Uj kerület alakitása már elkésett dolognak találtatott, de a discussiónak azon eredménye még is volt, hogy valamennyi szónok a képviselők számának apasztását szükségesnek ismerte el.

A „Nemzeti Hirlap" vizsgálja azon utat, melyen idáig jutottunk. A jobboldal a kormány pártjának különféle elemeitől kénytelen volt minden lépten nyomon megvásárolni a megélhetésére szükséges eszközöket, természetesen az ország róvására; a baloldali pedig el fogja ismerni, hogy a kormány ezt csak azért tette, mert nem saját, hanem a kiegyezés fennmaradásáról volt szó, s hogy a Deákpárt java csak azért nézte el mindezt, mert átlátta, hogy a mig államjogi ellenzékkel áll szemben, addig kénytelen minden áron fenntartani azon kormányt mely a kiegyezésnek, mely Magyarország felvirágzásának és önálló lételének eszméjét képviseli.

KÜLFÖLD.

Kolozsvártt, 1875. jan. 16.

Az osztrák ellenzéki pártok egymáshoz való viszonya mindinkább olyan jellemet ölt magára, mely ama fractiók együttes és sikeres tevékenységét csaknem lehetetlenné teszi. Ezt a többek közt a következő eset bizonyitja. Legközelebb, mint a táviratok jelentik, páter Grouter tiroli képviselő a prágai „Politik"-hoz, a foederálisták egyik főközlönyéhez levelet intézett, melyben tiltakozik az ellen, hogy a prágai ellenzék vezetői a tiroli ellenzék irányában a szigoru iskolamester szerepét játszák. Greuter elvileg az ellenzék közös fellépését óhajtja, de azt mondja, hogy az ó csehek mindenekelőtt az ifju-csehekkel, a morvákkal, a szlovénekkel igyekezzenek rendbejönni, mielőtt a tiroliak ügyeibe avatkoznak. E határozott rendr-utasitásra a „Politik" szerkesztősége azt feleli, hogy a cseh foederalisták is elismerik az osztrák tartományok közös érdekeit s ebből merik azon jogukat, hogy a nem cseh ellenzék ügyeire is kiterjeszszék figyelmöket.

Alfonz spanyol király csütörtökön vonult be Madridba. Valenciában, hova 11-én érkezett, igen szivélyesen fogadták. Egy franczia hajó kapitánya is tisztelgett nála. Ennek a király ezeket mondá: „Francziaországnak, hol hét évi számüzetésem idején uj hazát találtam, sok hálával tartozom; szeretem az országot s boldognak érzem magam, hogy az idegen tengerészet tisztei közül épen franciák azok, kik hazámban legelőször üdvözölnek."

Midőn a király Valenciába mulatott, egy lovas carlista csapat háromnegyed órányira közeledett e városhoz. Másrészt határozottan megczáfolják azon hirt, hogy a hadseregben zavargások fordultak volna elő. Aztis beszélik, hogy Alfonz király már aláirt egyes rendeleteket, melyek az 1868. forradalom óta alakitott ujabb intézményeket eltörlik. Igy például egy rendelet megszünteti az esküdtszékeket, egy másik kiküszöböli a peres eljárásban a közvetlenséget és szóbeliséget és visszaállitja a régi birósági szervezetet. Az Alfonzista párt egy része a teljes vallásszabadság s a polgári házasság eltörlését is sürgeti.

A német parliament kedden kezdé meg a polgári házasságra vonatkozó törvényjavaslat tárgyalását. Egyes államokban a polgári házasság már fennáll; a jelen törvényjavaslat ez intézményt az egész birodalomra akarja kiterjeszteni.

A parliamentben Jörg, a bajor ultramontánok ismeretes vezére, szólalt fel a javaslat ellen, azt mondva, hogy az a bajor nép jogérzetével és vallásos lelkiismeretével ellenkezik; a javaslat protenstans alapeszméken épült s ezért a katholikusok érzelmeivel ellenkezik. Utána Volk a bajor szabadelvüek vezetője szólalt föl s azt fejtegette, hogy a polgári házasság ősrégi német, nem pedig protenstans intézmény s igy egy német törzs lelkiismeretével sem ellenkezhetik.

Városi ügyek.

Képviselőtestü'eti gyülés.

Kolozsvár, 1875. jan. 16.

= Az ez évben első képviselőtestületi közgyülés tegnap egész csendben s a tárgyhoz illő komolysággal folyt le.

A jegyzőkönyv némi szükséges irományok kézhez nem kaphatása miatt, csak fele részben olvastatván fel, a teljes jegyzőkönyv egybeállitása utáni hitelesitésével, a mult gyülésen kihirdetett ministeri rendelet alapján, egy a gyülés által kiküldött háromtagu bizottság bizatott meg.

A jegyzőkönyv felolvasása után Simon Elek polgármester mint ez évi első közgyülésen üdvözli a képviselőket, szerencsét, boldogságot és kitartást kiván, üdvözli egyszersmind az ujonnan megválasztottakat is, kik csak a rendes 15 nap eltelte után vehetnek részt a gyülésen.

A gyülés tagjai éljenzéssel viszonozták a jókivánatokat.

Ezután dr. Haller Károly szólal fel, nem volt itt a mult gyülésen, melyen a virilisek névsora felolvastatott és helybenhagyatott, de azután volt alkalma értesülni arról, hogy többen vannak, kik két czimen foglalnak helyet a képviselőtestületi gyülésben, egyszer mint tisztviselők, másodszor mint virilisek; ő óhajtandónak tartaná, ha azok, kik mint tisztviselők, már amugy is tagjai a képviselőtestületnek, mint virilisek hivataluk tartama alatt, nem vennék igénybe e jogukat s ezáltal helyet nyitnának az azután legtöbb adót fizető polgároknak, a mi több gondolkozó erő megnyerése által nagyobb előny lenne annál, mintsem két czimen üljön egy ember itt.

Simon E. polgármester azt, hogy lemondjon-e az egyik czimről, vagy ne, egyéni dolognak tartja; ő legalább maga részéről nem mondana le, mert ma polgármester, ki tudja holnap az-é s ha nem is az, tagja kiván lenni a képviselőtestületnek.

A többieknek is egyéni akaratától függ lemondani, vagy mind a két czimet megtartani.

Következik a napirend. Olvastatik a belügyminiszter leirata a rendőrbiró és irnoki állomás felállitásának helybenhagyása tárgyában. A polgármester kérdi, minthogy a főispánság megszüntetésével az eddigelé meghatározott candidáló bizottság sem jöhet létre, pályázatot kiván-e a gyülés kihirdetni, vagy a gyülés kebeléből 3 tagu candidáló bizottságott kiküldeni, vagy végre a tanácsra bizni, hogy alkalmas egyént nevezzen ki, a már eddig is jelentkezettek közül. E kérdés körül élénk eszmecsere támadt. Demeter Károly azt inditványozza, hogy ha már a miniszteri rendelet értelmében Nagy Mihályt nyugdijazni kell, miután még munkabiró egyén, alkalmazza a város a rendőrbirói állomásra régi fizetésével őt, ugy legalább nem hiában adja ki a pénzt. Bogdán István pályázatot óhajt kihirdetni. Biró Mihály, Tauffer Ferencz, Dalchau, Dávid Antal és K. Papp Miklós pártolják Demeter inditványát. Benigni Samu a pályázat mellett szólal fel, s nem tartja czélszerünek, hogy tisztán fösvényeskedésből alkalmazzunk egy szerinte munkaképtelen egyént a rendőrbirói fontos állomásra. Dr. Haller Károly figyelmezteti a gyülést, hogy ha hivtalba berendeli Nagy Mihályt, akkor a folytonosságot ismeri el, s neki a két évre is, mely alatt nem szolgált, mint disponibilis hivatalnokának fizetést kellene adjon; aztán ki tudja el is fogadja-e, mert folytathatja ugyan az ügyvédeskedést, de itt, ha akadályozva van, mással is helyettesitheti magát, mig a rendőrségnél nem.

Olasz Károly a folytonosság elismerését tagadja. Dr. Haller Károly nem tartja méltányosnak valakit oly hivatalra erőszakolni, melyre nem képes és nem kivánkozik, azon fenyegetés mellett, hogy fogadd el, különben pensiót sem kapsz.

Ez értelemben nyilatkozik id. Hincz György is, ki munkabiró embert óhajt a rendőrbirói állomásra és nem akar kényszer munkát végeztetni.

Elnök fölteszi a kérdést: pályázatot óhajtanak-é, vagy Nagy Mihály ide alkalmazását, ő ez utóbbi mellett van, de a többség az előbbit fogadja el. Fölteszi továbbá a kérdést: óhajt-e a gyülés candidaló bizottságot kiküldeni? Szász Domokos ezt törvénytelennek tartja, minthogy a candidaló bizottság mikénti alakitását szentesitett törvény meghatározza, s minthogy ily bizottság kiküldését a gyülésnek nem áll jogában, a miniszterhez kivan-e kérdésben táviratoztatni, megkérdezve, hogy az eddig a főispán által végzetteket kire bizza. Simon E. polgármester a rendőrséget oly „miserabilisnek" tartja, hogy a késedelmezés, csak ártalmára szolgál, véleménye, hogy a candidáló bizottságot a gyülés küldje ki. Dr. Haller szerint a törvényben is az áll, hogy a főispán, vagy akadályoztatása esetén a polgármester a kormány megbizottja, s igy ő most is nevezhet ki candidáló bizottságot. A polgármester a gyülés által kiküldöttekül fölkéri: Dr. Groisz Gusztáv, Kővári L. és Szász Domokos urakat, utóbbi következetes maradvan álláspontjához, a kinevezést nem fogadván el, helyébe Sámi László urat. A pályázat a rendőrbirói állomásra a lapban első megjelenésétől számitott 10 napi határidő tüzetik ki. Az irnoki állomás betöltése a tanácsra bizatik.

A belügyminiszter második leirata a Rab- és Bocskorféle telek vásárlások jóváhagyása tárgyában, tudomásul vétetik.

Olvastatik a belügyminiszter harmadik leirata a kérelmezett közigazgatási költségsegély (salariale adjutum) folyósitásának megtagadásáról.

A polgármester előadja, hogy még a mult századbeli országgyülések határozata folytán 3169 frtot kapott Kolozsvár e czimen egész 1856-ig, akkor megvonták, mert az állam több közterhet magára vállalt. 1861. önkormányzat feléledtével 1868-ig ujra kapott. 1868-ban a városi törvényszékért 15,000 frtot kapván, 1871 végén ujra beszüntettetett, mert az 1870-beli 42 §. csak a megyék és székekre szól, 15,000 frt. adomány után azonban a régiekért sem fizethet a kormány. A tanács a leiratot sérelmesnek tartja, s ezen a 158000 frt adó után még nagyobbodó összeget nem véli összeelegyithetőnek a más czélra, t. i. a törvényszékre adottal; inditványozza tehát, hogy irjon fel a város az országgyüléshez, hogy e törvény revideálása alkalmával a városokat se feledjék ki, mert ez még több teherrel, katona tartással stb. van sujtva. Elfogadtatik. Földessy tanácsos ajánlja, hogy e kérés pártolás végett a többi városoknak is megküldessék. Elfogadtatik.

Olvastatnak a kereskedelmi miniszter leiratai. A méter mérték-hitelesités egyik központjául Kolozsvár lévén meghatározva, a hivatal májuson kezdve felállitását s a vezető megválasztását rendeli el; egyszersmind tudatja, hogy a megválasztottnak a fővárosba fel kell menjen, s ott vizsgálatot kell hogy kiálljon. A polgármester fölteszi a kérdést, hogy az állomásra pályázat nyittassék-é, vagy a tanács egy szakértőnek bizonyosan megbizható jelöltjét nevezze ki, a kinél a vizsgalat is tán elengedhető volna. K. Papp Miklós a pályázat mellett van. Dr. Haller nem kivánja hiában fárasztani a pályázokat, mikor ugy is bizonyos, hogy a tanács már meglevő jelöltje fog megválasztatni. A többség a pályázat kiirását határozza el.

A zálogkölcsön-ipar módositott szabályrendeletének jóváhagyásáról szóló leirat tudomásul vétetik.

A helybeli kereskedelmi és iparkamaranak a m. keleti vasut igazgatóságának Kolozsvárra áthelyezése iránt partolás végett átküldött felirata a legmelegebben pártoltatik.

A Károlina országos kórházban a város részéről igényelhető dijtalan beteg ápolások aránya s az alap természetének kifürkészése kérdésében a belügyminister egy vegyes bizottságot ajánl kiküldetni, a melyben a minister a Károlina kórház és a képviselő testület egy-egy taggal képviselve legyen. A polgármester előadja, hogy Kolozsvár a kórház alapitásához oly összeggel s azon feltétel alatt járult, hogy vagyontalan betegei itt dijtalan fölvétessenek. Most az egyetemi klinika veszi igénybe a pénzt s el van véve eredeti jellege. A város évenként ide fizeti a büntetés pénzek felét, mult évben 2016 frtot fizetett. Ha a vegyes bizottságba belemegy arról lesz szó, hány beteget vesznek föl ingyen, pedig mindannyit fel kell vegyék az alap természeténél fogva.

Várady az alap megvizsgálásáért a bizottság kiküldésétk jónak látja. A kórház jelenlevő igazgatója dr. Bakonyi felkérésre kijelenti, hogy a klinikára forditandó pénz különválasztása volna óhajtandó, de a város némi segélyt mégis kell adjon, mert 250 betege volt, a büntetés pénzből 2016 frtot fizetett ugyan a város, de betegei 8000 frtba kerültek, ha nem ad segélyt, a kórház csak annyi beteget vesz fel, a mennyire ereje van s a többit ugy is pénzért kell elhelyezni.

Id. Hincz nagyfontosságunak tartja e kérdést és egy szakértőkből alakitott bizottságnak, a jog- és gazdaságinak az egészségügyivel együttesen teendő véleményadás végett kéri kiadatni, a mi is határozatba ment.

A kincstári bor- és hus- fogyasztási adó beszedése került napirendre. A tanács tudatja, hogy a mészáros iparos társulatnak 37,000 frtért a husadó kiadatott s a szerződés megkötésére a képv. testület beleegyezését kéri a tanács. Megadatik. Egy havi cautio biztosittatik, a fizetés előre történik.

A borfogyasztási adó kérdése még nem lévén eléggé tisztázva, egy jövő alkalommal kerül tárgyalás alá. Itt megjegyezzük, hogy a két adóért együttesen 43 ezer frtot fizet az államnak.

A városi malmok ujabbi bérbeadására megkisértett árverezések eredménytelenek lévén ujabb árverés határoztatott a régi 5525 frt kikiállitási árral. Benigni Samu megjegyzi, hogy a hajdan 7000 frtot jövedelmező malom a Kiss Sándor visszaélései folytán nem hajt hasznot s nem keresi senki, mert a vidékiektől vámképen zálogot vesz s csak ugy adja ki, ha az ő malmán őrölnek.

A tanács bár többször betiltotta e visszaélést, ujra illető ismételte A tanács megbizatik az ügyet a város érdekeinek szemelőtt tartásával eligazitani.

Az idő előhaladván, a tárgysorozat más három pontjának tárgyalása a jövő gyülésre halasztatott s elnök a gyülést bezártnak nyilvánitván, az oloszlott.

Szinházunk ügyében.

— A „Kelet" szerkesztőjéhez. —

Tekintetes szerkesztő ur!

Én vagyok a földgömb legszerencsétlenebb embere, engem a sors üldöz, s ha a tekintetes ur rajtam valahogy nem segit, ugy végromlásom órája ütött, s nem marad egyéb hátra, mint vagy elpusztitom magamat — vagy tovább élek. — Nem akarom drága idejétől megrabolni, azért őszintén és röviden elmondom, hogy mit akarok, hogy ki vagyok.

Ki vagyok? Müvész. — Érti-e ön szerkesztő ur pártfogóm, mit tesz müvésznek lenni a mai materialis korszakban? Dehogy érti, mondom. — Müvésznek respective kolozsvári szinmüvésznek olyannak mint én lenni annyi, mint nyomorult 250 forint havi bér mellett tengeni — koplalni, s élvezni a hitelt. —

Komisz egy állapot. (Bocsánatot kérek a komisz szóért de már láttam nyomtatásban a „M.-Polgár"-ban, — ha önnek nem tetsz[ik] huzza ki.) Igen uram, tengeni! — Ön sz[er]kesztő ur lapja homlokán azt mondja, az é[rd]ekesbb czikkek dijaztatnak, e motto, s azon [kö]rülmény, hogy egy kedves collegám szintén egy terjedelmes levelet a „Magyar Polgár"-b[a] melyért valószinüleg kap egy kis tantiemet mert a Polgárnak azóta a szinháznál roppa[nt] kelendősége van — bátoritnak fel alázatos[an] esedezni, fogadja el czikkemet, illetőleg fog[ad]jon engem munkatársul, mint kedves colleg[á]mat a Polgár; s mert dicsekvés nélkül mo[nd]hatom, hogy lapja nagyobb kelendőségnek f[og] örvendeni, ha mi szinészek is irunk bele: [ho]noráljon engemet a lehető legjobban. —

Mielőtt azonban megkezdeném czikkem[et] egy szives kérésem volna; engedje meg, ho[gy] nevemet elhallgassam, s kéziratomat semmis[it]se meg ha már kinyomatta, mert a szini tö[r]vényekben van egy pont, melyben az igazga[tó]ság zsarnoki önkénye megtiltja a társulat ta[g]jainak, hogy az igazgatóság hitelér[ől] kisebbitőleg vagy sértőleg irjanak, beszél[je]nek — elcsapatás terhe alatt. —

Kérem tehát el ne áruljon, mert bár elcsapatástól nem félek, hisz az igazgatóság [ad]ná meg a levét, miután fizetésem egy rés[zét] kielőlegeztem, s igy nincs mit vesztenem; követem kedves collegám példáját, s ugy [...]tyomban vagdalom azt a Korbulyt, Sándor [Jó]zsit, meg mint én tudom miféle jött m[en]t ugorka fára felcsúszott „fülbe mászokat" mint kedves collegám a Polgárban őket hel[ye]sen nevezi — már csak azért is, mert én e[l]ször sokkal jobb szinész, s ha ön kivánja é[r]kes vagy karmester vagyok, mint az egész f[re]quentia, s irántam még sincs semmi mél[tá]nyosság.

Az én kedves collegám ki a Polgárb[an] „az összes szinészet érdekében" b[e]szél, minden szavát a vesémből szedi, hisz [én] is az összes szinészet tagja vagyok; s dicse[k]vés nélkül legyen mondva egyike — nem, egye[d]lene a még élő vagy ezelőtt élt jeleseknek. [Ugy]miután ő tekintetes Papp Miklós urat — a[n]nak daczára, hogy holmi magánügy következtében egy félévig agyon hallgatta a szinházat — ugy üdvözli mint ki „különösön a magyar szinészetért elvileg is lelkesül" én ö[t] csak hogy czikkemet a papirkosárba ne dobja — úgy üdvözlöm, mint kinek a magyar s[zi]nészetért lelke lángolóan ég. —

Hizelgésekben nem hagyok túl tenni m[a]gamon, csak dicsérjen meg érte, majd ha v[a]lamit játszom vagy éneklek. —

A dologra tehát. — Ott kezdtem hog[y] nagyon szerencsétlen vagyok, s ott folytato[m], hogy Korbulyra haragszom. — Megmondo[m] miert, mert ha már az én kedves collegám b[iz]tositva van, hogy az efféle irka-firkából baj ne[m] származik: én is biztosnak érzem magama[t]; ha pedig rajta vesztünk: legalább mind[a] kettőnket elcsapnak.

Kepzelje csak tekintetes szerkesztő ur, a Korbuly, — ki itt intendánskodik, ki az[t] állott elő, hogy a szinészetet megmenti, ho[gy] vagyonát velünk testvériesen megosztja — mo[n]dom ez a Korbuly — egyike a legschmut[zi]gabb embereknek. — Ő fizet az igaz havo[n]ként 7344 frt és 98 kr. gagét, fizet ezenkiv[ül] világitás, beruházás és szinlapokért egyremás[t] havonként 2000 forintot, de hát mi az!? Min[d] öszsze is csak nyomorult 9344 frt és 98 [kr]. Hát egy bankár, kinek záloghháza meg mint [én] tudom mije van, nem fizethet-e? S ha ma[j]d egyszer a szinházat igazgatni akarja: nem k[öte]tya kötelessége anynyit fizetni és akkor fize[t]ni a mikor és menynyit nekünk tetszik, — h[át] miért vagyunk mi itt?! Jobban mondva: mié[rt] vagyok én itt?

Korbuly urnak a maga potron 9344 fo[]rint és 98 kr. havi kiadásával szemben o[tt] van óriási bevétele — a zálogházából, hon[]nan alig pár nappal váltottam ki magam egy karikagyürüt, ott van a 15,000 forin[t] subventio; hát azért adták azt neki, hogy — mint collegám mondja — „falusi komediás[] aljasitsa le a szinészetet", illetőleg engem? H[át] mi az a proportio? Tisztázzuk csak az eszm[é]ket. — Azt már mondám, hogy havi kiad[ása] van 9344 frt és 98 kr. Szorozzuk e haszo[n]talanságot az év hónapjai számával, 12-v[el] lesz belőle 112,139 frt 76 kr. — Hát ez az minden, ez az a szörnyü kiadás? mikor — mint kedves collegám többször emliti — va[n] 15,000 forint subventio s e szerint egész é[vi] kiadása alig 97,139 forint és 76 kr Ha n[e]kem zálogházam volna szégyenleném magar[] Aztán mit combinálgat Korbuly ur; mit tap[o]gatódzik közöttünk Sándor Józsi a levelével Ki kérte rá önöket, hogy minket, illetőleg en[]gem körlevelezzenek, adott erre önöknek a v[á]lasztmány — de mit beszélek választmány — haza, Európa, nem az emberiség jogot és ha[]talmat. Az hiszik önök uraim, hogy én, „a[z] önérzetes szinész" — mint Papp Miklós ur monda csókolom érte azt a gyönyörü lelkét — szób[a] állok önökkel, kik léteztek ugyan, de már ré[g] megsemmisültek, vagy kedves collegám szerin[t] „titokszerüen" falschmünzerkednek. Nem ug[y] urak, mi — azaz, hogy én — észrevettem, hog[y] e machinatio nem egyéb charlatánkodásna[k] mely oda czéloz, hogy minél olcsóbban meg[] vásárolja a bőrünket, illetőleg az én bőrömet No hisz engem ugyan be nem proportioz! Szé[]gyen, hogy nyomorult 97,139 forint és 76 k[r] előtt egy Korbuly — kinek Bánffy-Hunyadj[] van — meg képes retirálni s a szegény szi[]nésztől kiván áldozatot, ki különben is a sug[] intrigáinak áldozata. Majd bizony én „az igazgatóság hatáskörének töltétlen megovása mellett Nabugodonozorkodni megyel proportiora! Aztán mit akar az a bölcs Sándor

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.

Józsi gal a „külön egyezséggel“ és „igazgatósági hatáskör megóvásával“? Azt tartják, hogy 7 hónapra megkapom a nyomorult 50 forintomat, mely mellett liefe-ransi[ó]... nctiom nélkül éhen halhatnék, s nyárára csak ...lét biztositják? Ez a külön egyezség vagy hatáskör megóvása? Persze szeretnél az eszemadták, hogy a jövedelemre az én szorgalmam is befolyással legyen; de az efféle kaurj kurta rendszer nekünk, vagyis nekem, nem kell s én kijelentem a szerkesztő urnak, hogy ha nem szerződtetnek nagy gagéra elmegyek. Még egy szóm van Korbulyhoz, kettő a választmányhoz.

Amint kedves collegám a „Polgár“ uj munkatársa irja: Korbuly ur a választmány előtt mo egy éve „nemes ajánlatot tett és eddig a szinészetért érdeknélküli áldozatokat hozott“. Felszólitom tehát nevezett Korbuly urat, nyilatkozék, hajlandó-e „érdeknélküli áldozatait“ tovább is meghozni, a mi, illetőleg az én javamra mindaddig, a mig zálog- és nem zálogházaiból az utolsó málter darab megmarad; mert az tőlünk, illetőleg tőlem ne várja, hogy én hozzak áldozatokat. Ubi bene ibi patria; itt, vagy nemzeti nagy nagylétünk gyásztemetője Mócson, nekem az mindegy s egy német collegám jelszavát követve „Es wird ein anderer Director angeschmirt“ tovább állok. Vegye e tudomásul Korbuly ur, s ahoz tartsa magát.

Most pedig halld szavamat választmány. Én jól tudom, hogy az önök nyakán Korbuly ur nagy teher, s hogy önök mindent elkövetnek hogy e nyűgtől megszabaduljanak — ezért rázzák is le őt nyakukról s bármint kérjen, könyörögjen, rimánkodjék állásáért, ne hallgassanak rá, mert egy oly ember, — mint kedves kollegám őt oktatva, igen helyesen a talpraesetten megjegyzi — ki privát tanácsokat hallgat, mit egyik vagy másik szinész ad ki az idény folyama alatt a vezetésben mutatkozó hibákat nem a társulat összes tagjai véleményezése szerint orvosolja, *) ki oly tudatlan hogy még a helyes közvetitő módokat sem képes eltalálni — ily ember nem való intendánsnak. Különben ha tekintetes Korbuly intendáns és igazgató ur engem jó fizetésre szerződtet, ha csak akkor és azt játszatja velem, a mi nekem tetszik, ha megigéri, hogy nagyobb gagét senkinek sem ad collegáim közül, kiket én különben is jobb és kedvesebb vagyok, végül ha rám iratja Bánfy-Hunyadot, akkor kávéházban, sörházban, „Magyar Polgár“-ban magasztalni fogom gálánsságát. Ha nem: ha csak azt mondom, ne türje őt a választmány s fogadja el egész terjedelmében kedves collegám reformjavaslatait; ezek oly pontosak, oly előnyösek és sikerrevezetők, hogy különben sem Szigligeti, sem Laube vagy Lobe nem producálhatnak. — Collegám mély szakismeretét igényesebben kitünteti a sok perczent, mely czikken végig kanyarog; ennek a sok perczentek a capitalisa bizonyára meg van valahol, csakhogy szét van szórva, összekaparintása gyerekjáték, a collegám ért ehez is, talán majd megtanitja rá a választmányt; megjegyzem, hogy ő „cautio mellett“ director is lehet.

Most pedig ujolag emlékeztetem a szerkesztő urat lapja homlokán az „értékesebb czikkek dijazásáról“ szóló fejezetre; röstelném, ha kedves collegám előnyben lenne felettem.

Hisz megfizet érte, kriticákat is irok az előadásokról.

Leben und leben lassen.

Egymás tagja a társulatnak.

Apró puskatűz.

Ugron Gábor képviselő 1872. évben Kolozsvártt K. Papp urnál nyomatott programmbeszédében többek „között szóról szóra ezeket mondotta: „Addig is mi székelyek, mint az ősi szabadság örökösei, álljunk bátran a küzdtérre az erdélyi aristocratia türhetetlen kasztur almaellen. S mondjuk ki, hogy a grófnak, bárónak lenni születés, véletlenség. Ezeket, kik mint ilyenek még uralkodni akarnak emlékeztetjük, hogy ők a történelmi bűnök emlékei s atyáik árulásának a némettől nyert jogczimén a szellemi testi és vagyoni tönkrejutás után irányadó vezér-hatalmára áhitoniok több a bitorlásnál — esztelenség. Mondjuk ki, hogy a királyhágóninneni az aristocratia vezérlete veszedelmes, mert saját rothadásába közlené velünk s bukásában magával rántana; hogy háttérbe szoritását kivánja az individualismusunk érdeke, melyet megrontottak a conservatorialismus még gyökeresen nem reformált rendszere mellett, tisztartót csinálván a papból, tanári állomással fizetvén a hivőket s egymásnak kikölcsönözvén, és soha meg nem advén a Collegiumnak tőkevagyonát. Az aristocratia kezéből a tulsály a székely nemzetre szállana át.“ — Hol van ennél vastagabb demagogia? még inkább az osztály és faj gyülölet politikájának emelkedett apostola Ugron Gábor, és ... utón utfélen, hirlapilag és társaságban akarják ugy feltüntetni Szőcs Mártont udvarhelyi királyi ügyészt — mint demagógot! mert Szőcs Márton küzdött leginkább az érdemes képviselő jelzett politikája ellen. ... főre a választási törvény szigora a kir. ügyész ellenőrzése alatt el fogja némitani az osztály gyülöletet szitó és felbujtó programmbeszédeket. Tehát ezért kell Szőcs Márton kir. ügyészt választás előtt minden áron és ha lehet megbuktatni? Hinc illae lacrimae.

* * *

Ugron Gábor 1872. évben Tisza Kálmán zászlója alatt választatott meg képviselőnek; később 1873. nov. 7-én tüntetéssel lépett ki a „balközép“ partból, a nélkül, hogy más pártba csatlakozott volna. Azóta a képviselőházban Ugron Gábor a pártok között függ, mint Mohamed koporsója, alakitván maga magának pártot, lévén vezér és közlegény egy személyben. Választói ma sem tudják, hogy a fikának megválasztott képviselő, oly rövid idő alatt „generalis“ lett. Minek is hivatkozott volna a választókra? az ilyen politikai morál a Ghyczy Kálmán és Horváth Gyula dolga.

* * *

Az a bizonyos egy személyből álló „Ugronpárt“ a képviselőháztól lehetőleg távol tartva magát, három évi országos müködésének eredményéül, csak annyit mutathat fel, hogy az Udvarhelytt született „Baloldal“ czimü hirlappal székely-földön a siculusok more patrio betört ablakaikat ragasztják be. Az udvarhelyi czizmadiák pedig örvendenek mert a „csiriz“-nek ára van. Nagyszerü haladás a székely-ipar terén, ajánljuk a székely nemzet anyagi érdekeinek előmozditásában működő „székely-egylet“ becses figyelmébe e nagy horderejü nemzetgazdasági vivmányt.

* * *

Miután elhatároztuk, hogy a környezetünkben mutatkozó hiábavalóságokat puskatüzünk czélpontjává tesszük: nem tehetjük, hogy a legnagyobb hiábavalóságról: Kerekes Samuel poësiséről meg ne emlékezzünk. Az „Erdély“ mult heti számában egy verset közöl a mi poétánk Vásárhely egy tisztelt hölgye emlékére. E vers kitünő példánya az ürességnek. Csoda, ha a dicsőült halott meg nem fordult tőle sirjában. Mi az értelme az ilyen kifejezésnek:

„A kor haladni vágyó mozzanatja
Ragadva vitte munkás szellemed.“

Mozzanat, tudtunkra annyi mint momentum. Akár a kornak egy momentumát, akár a mechanicai momentumot értsük a „mozzanat“ alatt: mindenikben inkább a nyugalom rejlik. Hogyan vigyen egy nyugvó valami bármit is ragadva magával, ezt maga Minellius sem tudná megérteni. Az ilyen verselésnél jóval többet ér a tollfosztás.

* * *

Ő. Mit gondol barátom, igaz volna-e, hogy Bartha Miklós oláh származásu.

Én. Aligha, sőt az eddigi adatok alapján nagy a gyanum, hogy ő egyenesen Botondtól származott.

* * *

Ő. Látszik, hogy fiatal ember kezében van a „Kelet“ szerkesztése, mily igaztalanul bánt el Bartha Miklóssal is a nélkül, hogy a dolgok mélyere tekintett volna.

Én. Hogy-hogy?

Ő. Hát azt tudhatja barátom, hogy minden apának joga van gyermekeit vesszővel is megfenyitni. Ilyesmi minden háznál történik és senkisem botránkozik meg rajta, miért ütnek tehát akkora zajt, ha Bartha Miklós, mint (hon)-atya megütlegelte egyik (hon)fiát. Pädagogiai oldaláról kellett volna a dolgot felfogni.

Én. Vagy ugy.

* * *

Mindenkinek — jelleméhez képest — van valami kedvencze a növényvilágból. Egy jó barátunk az egész botanikát odaadná egy tál töltöttkáposztáert; a kameliás hölgyek a kameliáért élnek halnak; falusi szépeink a patyolatrózsát tartják a legszebb virágnak; Drake a burgonyáért érdeklődött kiválóan; Bartha Miklós képviselő urnak a mogyorófa, kedvencz növénye.

* * *

A mogyorófa következő köszönő iratot intézett Bartha Miklós képviselő urhoz. Mivel háláljam meg önnek irányomban tanusitott rokonszenves érzelmeit, azon bátorságot, melyszerint a hazai országgyülésünktől aláásott és megrenditett tekintélyemet egy pillanatra bár, föltámasztani elég merész volt? A kor hálátlan, elfeledkezik arról: hogy századokon keresztül én voltam kicsinynek nagynak nevelőmestere, erkölcsbirája; ön egyedül az, a széles Magyarbirodalomban, a ki még érdemeimet méltányolja. Megcsókolnám önt, ha az én csókom kék foltokat nem hagyna maga után. Fogadja nagyrabecsülésem kifejezését stb.

* * *

Ő. Minek bajlódik ön, kedves barátom! annyit Bartha Miklós országgyülési képviselő urral; még nagy embert csinál belőle.

Én. Bajosan lehet abból nagy ember, kit szenvedélyei és erőszakoskodása annyira letörpitenek. A mogyorófa körül tanusitott hegykeségeiért — ha a szerkesztő vetója közbe nem szól — épen huszonötször szándékozom meglegyinteni.*)

NAPI HIREK.

Kolozsvar, jan. 16. 1875.

— **Az első** ügyvédi kamara Magyarországon ma alakult meg városunkban. A nagy számu helyi és vidéki ügyvédek a városház nagy termébe gyülekeztek, honnan egy háromtagu küldöttség küldetett ki mt. Biró Pál, a helyi törvényszék elnökének meghivására az alakuló gyülés megnyitása végett. A törvényszék elnöke megjelenvén, ideiglenes jegyzőnek Solymosi István és Gajzágó urakat nevezte ki s egy kitünő beszéddel megnyitotta a gyülést; a harsány éljenekkel fogadott beszédet lapunk legközelebbi számában közölni fogjuk. Ezt követőleg a jelenvoltak közfelkiáltása folytán Simon Elek foglalta el a korelnöki széket egy meglehetősen laza beszéddel; ezután felolvastattak a beadott ügyvédi oklevelek, melyszerint 90 ügyvéd vesz a választásban részt; kineveztetvén a szavazatszedő bizottság, a szavazatok beadattak és kiszedés után a következő eredményt mutatták föl: Elnök: Haller Rezső 65 szavazattal; alelnökhelyettes: Bokros Elek 54 szavazattal; titkár: Kővári Mihály 64 szavaz.; pénztárnok: dr. Weisz József 58 szav.; rendes választmányi tagok: Frits Albert 64 szav., Molnár S. 51 szav., Petran 62 szav, dr. Fischer Lajos 41 szav., Muntyán 64 szav., Czakó László 40 szav., Ferenczi Miklós 52 szav., dr. Weisz Ignácz 29 szavaz. Póttagok: Szacsvay Dénes 40 szav., Benel Ferencz 28 szav., Bodor Pál 27 szav., Hollaki Árpád 25 szavazattal. A választás eredményét korelnök kihirdetvén, egy átgondolt beszéddel zárta be a gyülest, a mit meg megelőzőleg elhatároztatott, hogy köszönő irat fog intéztetni az igazságügyministerhez az ügyvédi rendtartásról alkotott törvény létrejötte körül tanusitott önfeláldozó buzgóságáért.

— **Gr. Mikó Imre** ur ő excája a „Magyar Polgár“ szerkesztőségétől nem kis dorgatoriumban részesül, hogy a szinházi választmánnyal miért nem tartatott ülést az uj szervezkedések végett. A „Polgár“ ugy beszél gr. Mikó ő exciájával, mintha a lyceumi nyomda sajtójának kerékhajtója volna, többek között leszidja, hogy miért nem jár szinházba, miért nem pártolja a müvészetet. Nyugtassa meg lelkiismeretét a „M. P.“ szerkesztője, a szinművészet pártolásában még akkor sem fog gr. M. I. nyomába léphetni ha praediartuma fundusáts összes munkássága zsengéjén kivül a lyceumi nyomda gőzsajtóját is a szinmüvészet oltára körül halmozza fel. Mikó ő excellenciája a hazai s különösen a kolozsvári szinmüvészettel szemben az alap megteremtése, fejedelmi segély kieszközlése által megtette hazafiui kötelességét még akkor, mikor a Papp Miklós ur hatalmas üstöke a politica, aesthetica s isten tudja még minek a horizonján anoncirozva sem volt a tudomány emberei által, kik egyébbiránt most sem birnak e nagy tehetségről tudomással. A mi a választmány összeülését illeti, illetékes helyen azon felvilágositást nyertük, hogy ő excellenciája igen is megrendelte a választmányi tagok összehivását, de a választmány titkára által egy fontos indokból fölkéretett, sziveskedjék annak még pár napra terjedő elhalasztását megengedni. Aligha csalódunk combinatiónkban, ha azt állitjuk, hogy a választmány titkára az elnapoltatás által időt akart nyerni, hogy Papp Miklós ur számára az oly régóta óhajtva várt választmányi tagsági decretumot minél pazarabb fénynyel állittassa ki.

— **A „Magyar Polgár“** agyában a küszöbön álló választási mozgalmak oly nagy chaost idéztek elé, hogy most már derüre borura választani és választatni kiván; a legujabb képviselői kerület, hol Papp Miklós ur városunk polgármesterét is föl szeretné léptetni, a nemzeti szinház választmánya. Papp ur gondolja magában, ha honatyáink nemsokára leteszik mandatumaikat, miért ne tennék le a választmány tagjai is — annál is inkább, mert szerinte e jó urak ugy sem szakértők, — s a legsetétebb tájékozatlanságban tévelyegnek szinügyeinket illetőleg. — Papp ur nem tudja, vagy mi sokkal valószinübb, nem akarja tudni, hogy a választmány tagjai nem választás, hanem miniszteri kinevezés útján állittattak a nemzeti szinház élére, itt Kolozsváron tehát hasztalan mozgat ő meg minden követ a saját vagy kedvenczei érdekében, hanem iparkodjék zsurnalistai és publicistai tekintélyével odahatni, hogy fenn a belügyminiszternél észrevegyék, hogy ő is él, s meggyőződjenek a fel lől, hogy nélküle a kolozsvári szinügy végelgyengülésben fog kimulni; — ennek bebizonyitására küldje fel regényeit, novelláit és szini kritikáit, a qualificatio, mi ezekből kisugárzik, biztositja nem csak az ő, de pártfogaltjai állását is.

— **A r. kath.** igazgatótanács jan. 12-kén tartott üléséről a következőket közli a „Baloldal“: „A mult évi juniusban meghagyta volt a státusgyülés az igazgatótanácsnak, hogy a megerősitett szabályzat értelmében tanárkinevezési jogát gyakorolja, s ha ennek a püspök ellenszegülne, a szabályellenesen kinevezettek fizetését ne utalványozza. Mindennek daczára Fogarasy Mihály őexja tanárokat nevezett ki az ig. tanács elkerülésével, mint az udvarhelyi igazgatót is. Az ig. tanács hasztalan reprezentált és vindikálta jogát: a püspök nem felelt. Legujabban M-Vásárhelyre nevezett ki őexja egy tanárt, s midőn erről értesitené az ig. tanácsot, ez elhatározta a fizetést nem utalványozni. Mire a püspök három és fél hasábos átiratban felelt, melyben a beleegyezésével 1873-ban hozott, aláirásával felterjesztett szabályzatát az igazgatótanácsnak „kicsikart“-nak mondja, respektálását megtagadja és modus vivendinek ajánlja, hogy a pályázatot a tanács hirdesse ki, hozzá küldessenek be s ajánlatot tehessen, azonban a kinevezés isteni joga egyedül a püspököt illesse, azon formai klauzulával fizetvén ki a tanácsot, hogy az ig. tanács beleegyezése is meg fog emlittetni a kinevezési okmányban. Az ig. tanács ez ülésében elhatározta, hogy a jövő havi ülésben dönt az átirat fölött, mely ülésre a vidéki tagok specialis meghivót fognak kapni.“ A tudósitás, mint halljuk, a valóságon alapszik, a mit annyival is inkább feltehetünk, mivel ez informátió valószinüleg a „Baloldal“ pátronusának atyjától: Ugron Lázár úrtól származtatott, ki főispán és igazgatótanácsosi tag is egy személyben.

— **Jótékony czélu** álarczos vigalom. A belvárosi gyermekkert és gyermekkertésznő képezde javara január 21-dikén rendezendő tánczvigalomra előre is felhivjuk a közönség figyelmet, oly nemes a czél, hogy a közönség nem áldozhatna jobb helyre, mint ide. Reméljük, hogy annak idején a felülfizetések hosszu sorát kell közölnünk.

— **A „kolozsvári kör“** választmánya a megüresedett titkári állomásra ideiglenesen az irodalmilag is ismert Bálint Gyulát választotta meg.

— **A helybeli** vendéglősök, kávések és pinczérek egyesült egylete február 5-én zártkörü tánczvigalmat rendez segélyegylete javára. Jegyek a helyi főteri kávéházakban válthatók.

— **Milyet ütött Bartha Miklós** úr ama bizonyos „ficzkó a“? kérdésre Sebestyén István vizsgaló biró a „Baloldal“-ban következőleg felel: „Jelenben tény az, hogy magán vádló ifj. Csezár Ferencz a járási alorvos látlelete s véleményével 18 napi munkaképtelenséget igazol, mely munkaképtelenség szerinte a képviselőur tettlegességének abbeli következménye, melylyel hivatalos eljárásában illettetett.“

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott Buda Pesten jan. 16. 10. ó. 20 p. d. e.
Érkezett, jan. 16. 11. ó. 5 p. d. e.

A pénzügyi bizottság tegnap képielen volt a deficit fedezéséről inditványt elfogadni, az összes inditványok kisebbségben maradtak s igy a bizottság a deficit fedezéséről nem mond a háznak véleményt. Széll Kálmán az előadói tisztről leköszönt; előadónak Muzslay választatott. Általános a nézet, hogy Ghyczy tervei a házban többséget kapnak.

CSARNOK.

A nőkről.

A könnyelmü nő azonnal komolylyá válik, mihelyt ezt a kérdést teszi föl magának: „minő öltözetben jelenjek meg este?“

Stalh P. J.

A legszilajabb ellenség egy nőnek saját akarata.

Joung

A tudomány ritkán teszi kellemessé a férfiut — nőt sohasem.

Beuchene.

Egy társaságban élő szellemdús nő élcze a plastikai művészet triumphusa. Azt se tudjuk, mit mondott — de el vagyunk általa ragadtatva.

Balzac.

A nők ugy bánnak kedveseikkel, mint a kártyával: játszanak velök egy ideig, mig a mit kivántak, mindent megnyernek; azután el lökik s ujat kivánnak s ezzel aztán gyakran elvesztik mindazt, a mit a régivel nyertek volt.

Swift.

Szent Chrysostomus mondá: „a férfiu, ki vad állatokat szelidit, önmagát nem képes megszeliditni.“ Ha szent Chrysostomus nem lett volna szent, tudta volna, hogy ezt a szerepet a nők vállalták magokra.

Noriak.

Hallom, barátom, hogy szép, szelid lányod
A neveléstől elszokott egészen,
S szinházba is akkor megy el csupán,
Ha sirni kell a jelenésen. —
Mi az — hiányzik vagy egy szép foga talán?

Lessing.

A nő haragjában olyan mint a zavaros iszapos forrás. Elveszti minden szépségét s mig a felzavarodás ezen állapotában van, még a legnagyobb szomjúság esetén se' igyék hullámaiból senki, sőt még csak a kát se' közelitse hozzá.

Shakespere.

Felelős szerkesztő: **Békésy Károly.**

A közönség köréből.*)

Püspöki angyalfia.

(Vége.)

Ugyanazért, ha lakomák, lakodalmak vagy más társas összejövetelekben meg kell jelenniök, az étel és italban mértékletesek legyenek s házuknál a vendégszeretetet inkább őszinte barátságos indulat és szivjósággal gyakorolják, mint tulontulos lakmározás és izgató italok által. Türhetetlen skandalum volna az, ha fél éjszakákat játék és dorbézolásban tombolnának át. stb.

Továbbá az egyházi illem tiltja a papoknak szini előadások, komédiák s más jelenkori profán látványosságok productióin megjelenni, melyeknek tisztátalansága kedélyüket megfertőztetné.

Ha valaki a tánczmulatságokban résztvenni s ott a felett még tánczolni is nem pirulna, az minden szent canonok fenyitését vonná magára.

A veszedelmes nyereség vagy veszteséggel járó kártyázást kerüljék.

Az utazási szükség esetén kivül, vendéglők és korcsmákban se ne egyenek, se ne igyanak.

Fegyvert ne hordjanak, zajos vadászatokat ne üzzenek.

Adás-vevésben közvetitők ne legyenek.

Üzérkedés, uzsoráskodás távol essék tőlük.

Senkiért kezességet ne vállaljanak.

Adósságcsinálással ne terheljék zsebüket.

Fukarság, birvágy és szükmarkuság által az izgalmatlanság vádját ne vonják magukra.

Bérük behajtásában exekutori szigorral ne éljenek.

Isten szolgájához nem illik a pörlekedés, tehát a pár- és törvényházakat fussák; csak az árvák, özvegyek és elnyomottak ügyének támogatása megengedhető.

Pap pap ellen a világi hatóság elé ne álljon.

Minthogy pedig a mai gonoszságos idők ugy a szent, mint a profán társadalmat ezerfélekép gyötrik, kinozzák s a vélemények vetélkedése a polgárokat ellentétes pártokra szakgatja: ugy éljenek népvezéri, polgárai jogukkal, hogy egyik fractióhoz se csatlakozzanak.

„Rendkivüli időket élünk s rég letünt már azon szép kor, midőn a világ az egyház fiait tisztelet és becsülettel tetézte; midőn némelyek hibáit inkább palástolta és mentegette, mintsem nagyitva és hamisitva kikürtölte volna; most a rágalom és gyalázattól még a jók sem mindenha mentek, hátha még korholtatásra okot adnak.“ stb. Már pedig kitünőbb helyzetüknél fogva szentebb és erényesebb életet követel az egyház papjaitól, mint a laicusoktól. Tehát illő, hogy érdemükkel ép ugy kimagasodjanak, mint méltóságukkal. Azért egyesitsék szivöket és lelküket a szeretetben s megragadva isten fegyverét bátran sorakozzanak főpásztoruk vezérlete alatt a hazai sikra.

Ne gondolja a jámbor olvasó, hogy mindez ily száraz egyszerüséggel van elsorolva a körlevélben.

Ez csak lényeges extractuma a megcsorranásig kenetes s ékes szólamokkal körülirt leczkének, melyet alig olvashat el valaki a nélkül, hogy rá ne mondaná: Már ehez aztán igazán nem kell kommentár!

Csak a synodalis fővegekre nézve térnek el a vélemények. Némelyek süvegnek, mások kalapnak tartják, a minőt már sz. Péter is viselt volna. Legjobb leendett kipingalni a körirat margójára, másképp megeshetik, hogy mindenki a magáét fogja correct synodalisnak tartani, mint pater Hubúj a Mátyás Diákot.

A gazdasszonyi gazdálkodás vulgo: szuszogó szalmazsák uralkodási rendtartás szabályait a coelibatus miatt kell minden áldott uj év fordultával meghagyni s időközben ujra meg ujra ismételni — noha mindannyiszor hiába, mert ennek csak egy gyökeres orvossága volna — a szent házasság; de e szentség a papra nézve excommunicatio alá eső sulyos vétek.

Pedig a coelibatus se nem szentség, se nem dogma, csak római politika, melyben az ultramontanismus titkos ereje s éltető szelleme rejlik, minthogy az által a papot törvényes nőtől és gyermektől megfosztja, a végre, hogy ezen szent lánczszemek által saját házájához ne kapcsoltassék, hanem a hegymögiség független katonája legyen.

Hagyján, ha a kitüzött czélt amugy egyszerüen el lehetne érni, de ezer meg ezer botrány árán igen drága vásár az.

Ezen járom az, melyet igen sokan nem birnak el s bele törik nyakuk. Mindegy! senkit sem erőszakolnak abba, s ha fölvette, huzza, vagy döljön ki. Ez a szabály s ez ellen nincs irgalom.

Ezen punctum puncti az, melynél egy szerencsétlen pillanatban elragadja a test a lelket, mint Krisztust a sátán, csakhogy itt nem diadallal végződik az elragadtatás, hanem mindketten pocsolyába hullnak, honnan nehéz a fölállás.

Ezen szomoru állapot kényszeriti az egyház sok hű fiát azon rideg helyzetbe, hol egy élet sivatagján át kell vándorolnia a nélkül, hogy egy nemesen verő, meleg sziv szeretete, ragaszkodása kisérné megosztani örömét, enyhiteni fájdalmát.

És a sziv mégis szivet, szeretetet keres, jön is aztán a sangoisuga parochialis, vagy locusta claustralis, azaz: egy-egy hányt-vetett leány, kinek szive üres, mert a szeretetet világgá szórta belőle s a ki aztán ámitja, csalja, vexalja s ha lehet, még koporsójában is meglopja jámbor gazdáját.

Tudja ezt már a világ, tudja a nép s azért huny szemet, vagy néz ujjai közt a botlásokra. Emberi nemesebb érzete azt sugja, hogy bocsásson meg a gyarlónak, ki szintén ember, mint ő s a keresztény erényt oly készséggel, jó indulattal és sokszor gyakorolja, hogy már példabeszéddé vált:

Si non caste, saltim caute.

S jólelküleg meggondolja, hogy hisz eleget szenved az a jámbor nehéz keresztjétől, ki miatt sokszor kell keservesen sóhajtoznia:

Data est mihi Furia infernalis, quae me colaphiset!

De hagyjuk e darázsfészket, e hő parázst, ugyis hiába kaparjuk ki. A fagyos disciplina nem enged, de ti nemesebb szivek bocsássatok meg az amugy is elég szánandónak s isten is megbocsát, ki most szintén kegyesebb, mint volt az ó-testamentumban a villám és menydörgések istene.

A körlevél nem bizik az emberekben. Panaszkodj. hogy elmultak az idők, midőn a hibákat inkább palástolták és mentegették, mintsem nagyobbitva kikürtölték volna.

Igaz; de csak oly dolgokban, melyek elnézést, takarást a józan ész szerint sem igényelhetnek.

Igaz; lejárt a bálványozás kora. Most az embert nemcsak méltósága, de érdeme szerint is mérik az igazak; most nem a bábot, de a lelki jelességet tekintik a tiszta szemüek; most nem a vörös, vagy viola szint imádják, de a szerénységben az erényt méltatják a jellemesek s ha mindjárt a Dalai Lama ködbomályába burkolóznék is, ott is meglátnák a papban az embert.

De ettől nem kell rettegni, ez a világosság jele s a sötétség mindig veszélyesebb. Bátran kell tanitani a népet ne csak tulvilági, de földi jóllétének, boldogulásának tudományára is, mert hej! sokat tehet a jó pásztor nyája körül oly dolgokban, melyek most egészen el vannak hanyagolva, s akkor tisztelni, áldani s hálásan magasztalni fogja a szegény nép jótevőjét és lelki vezérét.

Egyébiránt tisztelet a körlevélnek!

Credidi, propter quod locutus sum.

Egy igaz katholicus.

Nyilttér.

Cohn Laz Sams. urnak Hamburgban e számunkban közölt nyeremény-hirdetése figyelmet érd mel. Ez üzlet tulvaleuőleg a legrégibb és legszerencsésebb; a múlt májusban ismét ná a nyerték a főnyereményt, s már azelőtt **360 000, 270,000, 244 000, 183,000, 180,000 156,000** többször 152,000 150,000 90,000, igen gyakran 80,000, 60,000, 48,000, 40,000, 36,000, sat. márkát érő nyereményt fizetett ki, a mi által sok ember gazdag tőkepénzessé lett. Most kevés betéttel ismét nagy tőkét esetleg 450 000 márkát nyerhetni. Terjedelmes összeköttetései folytán e ház bárhol fizeti a nyereményeket, miután tömeges megrendelések várhatók, forduljon mindenki bizalommal **Cohn Láz. Sáms.**-hoz **Hamburgba,** mert lelkiismeretes és pontos szolgálatot várhat.

*) Ily tanácskozásoknál, melyek kivált faluhelyen ... tatoznak, az az igazság, ki nagyobbat tud kiabálni ... erősebb; ez jó, mert ... győzöm segével is.

*) Minthogy a huszonötnek semmi formatumban nem vagyunk baratai: legyen elég a kiadott kis porczió: a hat — a többit condonáljuk.

Szerk.

*) E közérdekü felszólalásoknak szánt rovat alatti közleményekért csupán a sajtó-hatóság irányában vállal felelősséget

a Szerk.

...Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sz. 1940. 1874. (22) (1—3)

Hirdetmény.

Tordamegye felső-kerületében Füleházán a birtokosságot illető korcsmajog arányositása ügyében, tárgyalási határnapul **folyó 1875-dik év február 15-kén d. e. 9 órája tűzetett ki,** mire az ismeretlen tartozkodásu érdekeltek ezennel hirdetményileg idéztetnek azzal a megjegyzéssel hogy meg nem jelenés esetében ügyök cselekvényi gondnok által fog képviseltetni, s hogy későbbi jelentkezésökkel per útjára lennének utasitandók.

A magyarosi járás szolgabirojától.

Disznajón, 1874. deeember 31-kén.

Mégbizásból
BARANYAI ISTVÁN, szolgb. segéd.

Nem hivatalos.

(16) (2—2)

Az újévben
az esetl. 450,000 bir. márkát tevő
NAGY SORSJEGY,

valamint további **43 500** nyeremény megnyerhetésére, a melyek közt **80 000**, **60 000**, 2-szer **40,000**, **36,000**, 6-szor **30,000**, **24,000**, 2-szer **18,000**, 11-szer **15,000**, 2-szer **12,000**, 10-szer **10 000** sat. márka nyeremény van, alkalom nyilik a Hamburg szab. város által alapitott és biztositott nagy pénzkisorsolásban való résztvevés folytán.

E sorsjátéknak csak 6 húzása van s 6 hó alatt a fennebbi **43,500** nyereménynek mind ki kell huzatnia. Általában e sorsjáték összes szervezetében oly rendkivüli előnyöket nyújt, hogy e vállalatot, mint szilárdat és hasznost jó lelkiismerettel ajánlhatjuk. A legközelebbi húzások már **január hó 21-kén és 22-kén kezdődnek**, a melyekre **egész eredeti** sorsjegyeket **8** frt **80** kr., fél sorsjegyeket **4** frt **40** kr., negyed sorsjegyeket **2** frt **20** krért küldünk szokott pontossággal a legtávolabbi vidékekre is, az öszszeg beküldése mellett.

Miután a sorsjegyek elárusitásával különösen megbizattunk, tisztelt megrendelőink ebből sziveskedjenek azt a meggyőződést meriteni, hogy házunk a legfőbb bizalomra méltó. Legyen szabad tehát posta fordultával számos megrendelést remélnünk.

Strauss és Társa,
Hamburgban.

KÖRLEVÉL.

Van szerencsénk a t. cz. közönséget a következő, a legjutányosabban megszabott őszi árjegyzékünkre figyelmeztetni; iparkodni fogunk, mint eddig, tisztelt rendes vevőink óhajtásaiknak megfelelni, hogy szilárd és pontos szolgálat alatt további bizalmukat részünkre biztositsuk. A szárazföld legnagyobb gyáraival fennálló összeköttetéseinknél fogva alkalmat nyujtunk (czimednek) szükségleteit gyári áron az első forrásokból fedezhetnie. Cikkeink általában a legjobb minőségüek és három sorozatba osztvák, az első osztályuak 2. minőségüek, a második osztályuak 1. minőségüek, és a harmadik ár a legfinomabb. Kivánságra teljes árjegyzéket és mustradarabokat küldünk **ingyen s bérmentve.** Megrendelés utánvéttel.

Mély tisztelettel
Die Wiener Cattun-Druckerei-Fabriksniederlage
Wien, Stadt, Ruprechtsplatz Nr. 3.

(423) (10—50)

ÁRJEGYZÉK:

Nyomott áruk.

Saját gyártmány, percalin ingszövetek röfe 20. 23. 25 kr.
Cosmanosi gyártmány percalin ingszövetek röfe 25. 30. 35 kr.
Butor-perkal és butor-creton röfe 30. 35. 40 kr.
Cosmanosi bőr, hölgy- és gyermek öltönyre röfe 40. 42. 45 kr.
Mustrával ellátott Brillantine röfe 30. 35. 40 kr.

Fehér sima gyapot-áru.

Chiffon és ing-schirting röfe 20. 25. 30 kr.
Fehér Brillantine és atlasz-gradl röfe 25. 30. 35 kr.
9/8 franczia piquets minden szinben röfe 40. 50. 60 kr.
4/4 sárga nanking röfe 20. 25. 40 kr.
4/4 schamo és fehér nanking röfe 30. 35. 40 kr.

Kendő-áruk.

1 tuczat gyermek batiszt kendő szines sarkokkal 80. 90 kr. 1 frt.
1 tuczat hölgy batiszt kendő beszegve szines sarokkal 1 frt. 1 frt 20 kr. 1 frt 40 kr.
1 tuczat hölgy Jaconet kendő 1 frt 60 kr. 2 frt 50 kr. 3 frt.
1 tuczat uri zsebkendő, beszegve, szines sarokkal 2 frt 40 kr. 3 frt. 3 frt 50 kr.
1 tuczat fehér rumburgi vászonzsebkendő 2. 3. 4 frt.
1 tuczat fehér irlandi vászonzsebkendő 5. 6. 7 frt.
1 tuczat belfasti batist-vászonkendő 8. 9. 10 frt.
1 tuczat belfasti vászonkendő szines sarokkal 5. 6. 7 frt.
1 tuczat foulard és karton fejkendő, saját gyártmány 2. 2.50 3 frt.
1 tuczat foulard és karton fejkendő, cosmanosi gyártmány 3. 3.50. 4 frt.
1 tuczat szines zsebkendő 2. 2.50. 3 frt.
1 darab uri selyem foulard zsebkendő, szines sarokkal a legujabb 80 kr. 1 frt 20 kr. 1 frt. 50 kr.

Angol sima gyapot-áru.

Fekete és simán festett Orleáns röfe 40. 50. 60 kr.
Fekete és simán festett Demi-Lüster röfe 70. 80. 90 kr.
Fekete és simán festett selyem-Lüster röfe 1 frt. 1.20. 1 frt 50 kr.
Fekete bársony röfe 80 kr. 1 frt 1 frt. 20 kr.
Fekete Silk-ruha-bársony röfe 1.60. 1.80. 2 frt.
Szines, csikos ruha-bársony, legujabb, hölgy és gyermek öltözetre röfe 1 frt 50 kr.

Barchent-áruk.

1 darab 30 rőfös, fehér, kék, mellértes, szines barchent 7/8, 6. 7. 8 frt.
1 darab 30 rőfös, fehér, kék, mellértes, szines barchent 8/4, 7. 8, 9 frt.
1 darab 30 rőfös fehér, kék mellértes, szines barchent 9/8, 10. 11. 12 frt.
1 darab zsinoros vagy piquet Barchent 7/8 széles 8. 9. 10 frt.
1 darab zsinoros vagy piquet barchent 4/4 széles 9. 10. 12 frt.
1 darab zsinoros vagy piquet barchent 9/8 széles 10. 12. 15 frt.
1 rőf legfin. Wattmol barchent 40 kr.
Hölgy piqué-szoknyák darabja 2.50. 3.50. 4.50 kr.
Gyermek piqué-takarók, fehér vagy szines, darabja 1 frt 1 frt 20, 1.50 kr.

Sima vászon-áruk.

4/4 30 rőfös fonalvászon, darabja 6. 7. 8 frt.
9/8 30 rőfös fonalvászon darabja 8. 9. 10 frt.
4/4 30 rőfös mosott szék-creas-vászon darabja 7. 8. 10 frt.
9/8 30 rőfös mosott szék-creas-vászon darabja 8. 10. 12 frt.
9/8 50 rőfös belfasti szövés, darabja 12. 15. 18 frt.

9/8 50 rőfös hollandi vászon darabja 16. 20. 25 frt.
9/8 54 rőfös rumburgi vászon uri gatyára darabja 20. 25 30 frt.
9/8 54 rőfös rumburgi vászon női ingre, darabja 30. 35. 40 frt.
9/8 54 rőfös rumburgi vászon uri ingre darabja 40. 50. 60 frt.
Az összes szövetek kizárólag **May és Holfeld** gyártmánya.
Ágylepedők varrás nélkül darabja 3. 3.50. 4 frt.

Damast-áruk.

Fehér garniturák félvászon damastból

6 szem.	12 szem.	18 szem.	24 szem.
4 frt.	7 frt.	10 frt.	14 frt.

Fehér garn. tiszta-vászon Jaquardból

6 szem.	12 szem.	18 szem.	24 szem.
5 frt.	9 frt	14 frt	24 frt

Fehér garnit. tiszta-vászon damastból

6 szem.	12 szem.	18 szem.	24 szem.
7 frt	12 frt	18 frt	24 frt.

1 tuczat szines csemegeasztalkendők 2. 3. 4 frt.
1 tuczat fehér csemege-asztalkendők 2. 3. 4 frt.
Damast törülközők, röfe 25. 30. 35 kr.
Tisztavászon törülközők tucz. 4. 6. 7 frt.
" asztalkendők tucz. 4. 6. 7 frt.
3/4 1 darab szines kávé abrosz 80 kr.
Tiszta vászon abroszok 8/4 széles 2, 2.50. 3 frt.
" " " 12/4 széles 3. 4.50. 6 frt.
" " " 13/4 széles 4. 5.50. 7.50 kr.
" " " 24/4 széles 6. 8. 10 frt.

Tiszta vászon garniturák.

6 személyre	12 személyre.
4 frt.	8 frt.

1 garnitura paplan, 2 ágy- és 1 asztaltakaró 10. 12. 14 ft.

Megrendeléseknél kérjük kinyilatkoztatni, ha a 2., 1. vagy legfinomabb kivántatik-e? Egész felszerelésnél vagy nagyobb vásárlásnál árengedmény. Czimre pontosan ügyelendő. Igy: **Nur Ruprechtsplatz Nr. 3. rückwärts der Ruprechtskirche, vis-à-vis dem Eingang zue Sakristei.**

☞ Kérjük ezt az árjegyzéket megtartani, miután ez csak **ritkán** jelenik meg.

A következő **különlegességek** kedvező bevásárlása folytán képesek vagyunk azokat rendkivül olcsó árban

végeladhatni.

Tisztelettel **a bécsi Karton nyomtató gyár raktára, Stadt, Ruprechtsplatz 3.**

Árjegyzék:

1 tuczat gyermek batiszt-zsebkendő, szines széllel 85 kr.
1 tuczat leánybatiszt-zsebkendő, szines széllel, beszegve 1 frt.
1 tuczat női batiszt-zsebkendő, szines széllel, beszegve 1 frt 30 kr.
1 tuczat női jaconet-zsebkendő, szines széllel 1 ft 60 kr.
1 tuczat férfi-zsebkendő szines széllel, beszegve 2 frt 50 kr. Ugyanaz legfinomabb, elegáns mustrákkal 3 frt.
1 tuczat hölgy-kendő, legfinomabb batisztclair, bármely monogramm betüvel himezve (kézi munka) 80 kr.
1 tuczat fehér lenkendő 2 frt.
1 tuczat angol egészségi dörzsölő-kendő 3 frt. jobb, czélszerübb a szivacsnál.
1 tuczat angol piqué-törölköző 5 frt.
1 tuczat török fürdő-törölköző 9 frt.
1 pár (2 darab) pique-ágyteritő tarka, kék és barna szinben 6 frt.
1 dr. ágyelő, tarka nyirott szőnyegkelme 2 ft 50 kr.
1 dr. ágyelő, nagyobb 3 frt 50 kr.
1 dr, selyem cachenez hölgyeknek 1 frt.
1 dr. selyem cachenez, nagyobb, legfin. 1 frt 50 kr.
1 dr. berlini gyapju cach. férfiaknak 1 frt.
1 dr. ugyanaz legfinomabb 1 frt 50 kr.
1 dr. selyem cachenez férfiaknak 2 frt.
1 dr. ugyanaz legfinomabb 3 és 4 frt.
1 garn. asztalnemü 6 személyre 4 frt 50 kr.
1 garn. asztalnemü 12 személyre 9 frt.

Kivánatra raktárunkról teljes árjegyzékkel szolgáluuk s kereskedünk csak jó árú küldése iránt, kérjük egyúttal czégünk és czimünket jól megjegyezni.

Bécsi Karton-nyomtató-gyár raktára, Stadt, Ruprechtsplatz 3,
csak a templom megett, a sekrestye bejárattal szemben.

☞ Kérjük ez árjegyzék megőrzését, mert csak ritkán tesszük közzé.

(477) (6—6)

27 kr.

Gyári raktár:
Bécs, Fűnfhaus, Schönbrunnerstrasse 36.

Kitünő minőségre és legdúsabb választékra nézve síma és csikos júgyapju-ruhakelmék, barège, valódi szinü battist, creton, vászon, schiffon, ágy, sinvat, hosszszőnyeg, mátrácz-sinvat, zsinegbarchent, damaszt-törölköző, asztalkendő, kravátli len-zsebkendő és még sok más divat-, len- és gyapotszövet-árú egyetlen és egyedüli raktára, röf vagy darab számra à 27 kr. Továbbá mindennemü kézmü- és divatczikk magasabb, de egyenlően jutányos árban, pl. 6/4 széles cachemir à 65 kr. minden szinben, legfinomabb júgyapju ripszek à 50 kr. legújabb plaidkelmék à 40 kr. röfe, 18/4 széles téli hosszshawl à 9 frt.

Egyetlen próba után meggyőződhetni az olcsóságról és a minőségről.

(395) (12—12)

Nagy feltünést okoz
HOROWITZ L.
újan nyitott 27 kros mariahilfi kézműipar háza,
Mariahilfer Hauptstrasse 77 sz.

Ez felülmúlhatlan a maga nemében s nagy választékot nyújt mindenféle **ruhakelmék, vásznak, sinvat, barcheud, vászon, damaszt- törölközők, asztalkendők és abroszokban,** nehéz **hossz-szőnyegek, màtràcz, sinvat, csipke-függönyökben** sat.

A t. cz. közönség kényelme tekintetéből mindenféle **kézműipari** és **divatárut**, aránylag jutányos árban, csatoltam raktáramhoz.

☞ **Mustrák ingyen** és **bérmentesen.** Megrendelések utánvét mellett a legpontosabban teljesittetnek.

(468) (11—*)

Kleiner Auszug

aus dem Preis-Courant des seit 15 Jahren bestehenden BAZAR FRIEDMANN.

Nur Praterstrasse 26.

Haar- und Bartwuchsmittel. Gelungen ist erst kürzlich einem renommirten Arzt, ein rein vegetabilisches Präparat zu erzeugen, durch welches man in überraschend schneller Zeit auf kahlen unbehaarten Stellen ein reiches üppiges Haar wachsen macht. Kahlköpfige erhalten binnen 6 Wochen zu ihrer Zufriedenheit das schönste und üppigste Haar. Der Verkauf ist unter Garantie der Wirkung. 1 Flacon dieses unübertrefflichen Haarwuchsmittels 1 fl. 50 kr.

Herkules-Essenz. Diese Essenz besitzt die Kraft und Eigenschaft, den Haarboden sowie Haarwurzel zu beleben und zu stärken, verhindert daher schon nach dem ersten Gebrauche das Ausfallen der Haare, beseitigt ferner die vorhandenen Schuppen und verhindert deren Neubildung. 1 Flacon sammt Anweisung 80 kr.

Persisches Haarfärbemittel, wodurch augenblicklich graues Haar nach Belieben blond, braun oder schwarz gefärbt werden kann; dasselbe erhält die natürliche jugendliche Frische. Dieses ist aus Kräutern bereitet und ist gänzlich unschädlich. 1 Carton mit Anweisung fl. 2.

Pasta Pompadour, allein wirkendes Schönheitsmittel. Niederlage der Original-Gesichts-Pasta, dient zur Entfernung aller Gesichtsausschläge, Sommersprossen, Leberflecke und Mitesser, überhaupt zur Verschönerung des Teints. 1 Tiegel fl. 1.50.

Enthaarungsmittel. Dieses hat die Eigenschaft, auf jeder beliebigen Stelle sogleich unschädlich das Haar sammt Wurzel zu entfernen. 1 Flacon 1 fl.

Französisches Briefpapier. 100 St. Octav, fein, weiß 45 kr., geripptnund linirt 65 kr., gerippt und linirt englisch fl. 1.20, färbig von 80 kr., fl. 1 bis fl. 1.50. 100 Stück Quart, fein, weiß von 85 kr. bis fl. 1.65, 100 Couverts, Octav 30, 40, 50 kr. Zwei hübsche Buchstaben sammt Krone in dem modernen verschiedenen Farbendruck kosten auf 100 Papieren Monogramm 30 kr., 100 Couverts Monogramm 30 kr.

Englische Stahlfedern in allen verschiedenen Sorten, je nach Wunsch, per 12 Stück im Preise von 10, 15, 20, 30, 40 bis 80 kr.

Hochdruck-Pressen sammt Namen, feinst ausgeführt fl. 2.80.

Feinst gravirte Petschafte mit schönster Schrift 1 Stück mit 2 Buchstaben sammt feinstem Stöckel 50 kr. Krone kostet 50 kr. Ganze Namen werden billigst berechnet.

Stampiglien sammt Blechkasten, Fett und Pinsel fl. 4.50.

Kein Zahnschmerz mehr, wenn man diese Tinctur nach Anweisung gebraucht hat. 1 Flacon 80 kr.

In drei Minuten weiße Zähne, durch die k. k. pr. vegetabilische Zahnpasta, 1 Porcellantiegel 30 kr.

Theerseife, genannt die Wunderseife, heilt jede Hautkrankheit, Ausschlag, Flechten, Finnen, Jucken 2c., bei Kindern und Erwachsenen anzuwenden! 1 Stück sammt Gebrauchsanweisung 20 kr.

Blutreinigungsmittel, wie auch Seidlitz-Pulver genannt, Universalmittel gegen alle Krankheiten. 1 Schachtel genügt für 12 große Gläser, kostet 60 kr.

Französisches Chinasilber, leicht versilbert, aber dennoch sehr elegant ausgearbeitet, 1 Dutzend Eßlöffel, schwerer Sorte fl. 5, 1 Dutzend Gabel und Messer fl. 10, 1 Dutzend Kaffeelöffel fl. 2.80, 1 Stück Suppenschöpfer fl. 2.80, 1 Stück Oberschöpfer fl. 1.40.

Ein prachtvoll aussehendes Geschenk ist eine feine Schatulle mit Sammt gefüttert, enthaltend 6 Gabeln, 6 Messer, 6 Speiselöffel von obigem China-Silber, kostet fl. 10.50.

Neueste Selbstbefeuchtungs-Stampiglien, machen 1000 Abdrücke mit einmaligem Tränken der Maschine, das Praktischste für Aemter oder Comptoirs, ein Stück sammt feinster Gravirung fl. 6.50.

Ewige Jugend, unschädliches Conservirungs-Mittel für Damen, Carton unter Garantie fl. 1.

Apfel- und Kartoffelschäler. Binnen 1 Minute 30 Kartoffel oder Aepfel rein zu schälen und zu putzen. 1 Stück fl. 4.
Die Universal-Nachtlampe ist zugleich Theekocher. Per Stück fl. 1.50.
Verkorkungs-Maschine 80 kr.
Entkorkungs-Maschine fl. 1.
Eierprüfer 60 kr.
Limoniequetscher 50 kr.
Gewürzbüchse fl. 1.50.
Mäusefang-Maschine 80 kr.
Esszeug-Körbe fl. 1.20.
Gläserträger 90 kr.
Sardinenmesser 50 kr.
Reise-Uhr mit Wecker fl. 8.
1000 Stück Siegelmarken fl. 1.60
500 St. Siegelmarken fl. 1.20.
Andenken von Wien 20 kr.
Handlaterne 30, 40, 50 kr.
Ballfächer, groß 10, 20 kr.
1 Paar grosse Kaffeeschalen 10 kr.
6 Stück Kaffeelöffel aus versilbertem Metall 15 kr.
6 Stück Speiselöffel 25 kr.
Waschtabellen 40 kr.
Waschpulver 1 Pfund 20 kr.
Zaubernadelbüchse 35 kr.
Einfädelmaschine 5 kr.
1 Sicherheitsschloss 10 kr.
1 Kaffeetasse groß 10 kr.
1 Cylinderschützer 5 kr.
1 Strickkörbchen 10 kr.
1 Portemonnaie, groß 10 kr.
1 Augenschirm 25 kr.
1 Nussknacker 25 kr.
K. k. pat. Milchzieher 60, 70 kr.
Echt engl. Selbstklystier fl. 3.
Echt engl. Krampf-Strümpfe fl. 2.50, 3.
Echt engl. Schlaf-Sitzpolster fl. 3.50, 4, 5.
Um 5 kr. Brennmaterial, 1 ganzen Tag zum Bügeln. Ein solches Locomobil-Bügeleisen sammt passendem Rost per Stück fl. 3.50.
Einzige Hilfe f. Lungenleidende, der Respirator, erzeugt bei jeder Witterung eine gleichmäßige, reine, warme Luft, per Stück fl. 1.50, 2, 2.50. mit Silber.
Für jeden Haushalt! 1 Centrifugalwage, Tragfähigkeit bis 10 Pfund, per Stück fl. 1.80.

Für das Wohl der Menschen

sind die neu erfundenen Speise-Garnituren aus englischem Britannia-Metall, welches die Eigenschaft hat, gar keinen Giftstoff an sich zu ziehen und so auch die Farbe wie Silber immer behält. **Nur 10 Gulden** eine complete Speise-Garnitur für 6 Personen, bestehend aus 34 Stücken: 6 Stück Eßlöffel, 6 St. Messer (Britannia), 1 St. Suppenschöpfer, 1 St. Kaffeemaschine, 1 St. Pfeffer- und Salzhalter, 1 St. Zuckerzange, 1 St. Zuckerstreuer, 6 St. Kaffeelöffel, 6 St. Gabel (Britannia), 1 St. Milchschöpfer, 1 St. Theemaschine, 1 St. Theeseiher, 1 St. Präsentirtasse, 1 St. Eßzeugkorb. — Dies Alles kostet nur fl. 10, für 12 Personen fl. 15. Einzige Niederlage für Oesterreich-Ungarn.

Salon-Uhren mit polirtem Kasten, zwei Tage Gehwerk und zweijähriger Garantie per Stück fl. 5.

Für Herren und Damen unentbehrlich. Universal-Toilettenschatulle, enthält alles Mögliche für das Haus und für die Reise. Für Herren fl. 3.80, für Damen fl. 4.80.

Bronce-Schreib-Garnituren aus 10 Stück bestehend, prachtvoll ausgeführt. Die ganze Garnitur fl. 3.

Der Wetterprofet zeigt 24 Stunden früher jedes Wetter an, per Stück fl. 1.20.

Wasserdichte Bett-Einlagen, 60, 90 kr., fl. 1.20, 1.40, 1.75, 2.20.

K. k. pat. Saugflaschen 40, 80 kr.

Petroleum-Reiniger, verhindert das Explodiren und das Verbrennen. Kleiner 25, großer 50 kr.

Leder-Visittasche, großes Format mit Kalender, feinst ausgeführt 40 kr.

Weckeruhr, prompt gehend, sammt Gewicht fl. 1.30.
Herren-Garnitur, aus 5 Stück bestehend, 10 kr.
Damen-Garnitur, feinste 10 und 20 kr.
Grosse gemalte Glasvase 20 kr.
Socken und Strümpfe, per Paar 8 kr.
Ein ganzes echt englisches Besteck 20 kr.
100 feine Nähnadeln 10 kr.
100 feine Briefcouverts 20 kr.
1 Taschenthermometer 20 kr.
1 Cigarrenspitze aus Meerschaum mit Figur geschnitzt 20 kr.
1 Korbchen mit Traubenparfüm 20 kr.
1 Einkaufkörbchen 30 kr.
1 Glasampel 25 kr.
1 gut gehende Wanduhr mit Bronceschild 90 kr.
Briefmarken-Album 45 kr.
Fleischhackmaschinen. Das Fleisch in kürzester Zeit zu Haché zu verkleinern, per Stück zu fl. 5.

Illustrirte Preis-Courante von 100.000 Artikeln erhält auf Verlangen Jedermann gratis und franco.

☞ Vom 1. August ab wurde für das En gros-Geschäft eine Extra-Abtheilung eröffnet und erhalten Wiederverkäufer angemessenen Rabatt. ☜

(7) (8—12)

Tudvalevőleg a
456 számra
esett a m. é. május 19-én
ismét a
246,000 márka nagy nyeremény
e jelszó alatt
Isten áldása Kohnnál!

s hivatalos nyeremény-lajstrom szerint nálam nyerődött; általában a m. é. május, junius, október, november és deczember havában történt huzások alkalmával **tisztelt részvényeseimnek 960,000 márkát vagy 320,000 tallért meghaladó nyereményeket fizettem ki, a mint ezt hivatalos nyeremény kimutatások bizonyitják.**

Most ismét
cª 450,000 márkát
lehet nyerni. — Az illető államkormánytól biztosított
8 millió 630,000 márka
pénzkisorsolás ismét rendkivül nagy és sok nyereményt tartalmaz; csak 84,000 sorsjegye van s néhány hó alatt 6 osztályban következő nyeremények fognak biztosan kihuzatni: u. m. 1 nagyszerü főnyeremény esetleg **450,000** márka, különösen **300,000, 150,000, 80,000, 60,000,** 2-szer **40,000,** 1-szer **36,000,** 6-szor **30,000,** 1 szer **24,000,** 2-szer **18,000,** 11-szer **15,000,** 2-szer **12,000,** 17-szer **10,000,** 1-szer **8000,** 3-szor **6000,** 26-szor **5000,** 43-szor **4000,** 265-ször **3000,** 8-szor **2000,** 1-szer **1600,** 12-szer **1500,** 400-szor **1200,** 23-szor **1000,** 548-szor **600,** 950-szer **300,** 28,300-szor **142,** 12,725-ször **140, 122, 120, 94, 80, 66** és **38** márka. Az 1-ső osztály nyeremény-huzása hivatalosan

f. é. január 21 és 22-re

van határozva, a melyre
egy egész eredeti sorsjegy ára csak **8** ft. o. é.
egy fél eredeti sorsjegy ára csak **4** ft. o. é.
egy negyed eredeti sorsjegy ára csak **2** ft. o. é.

Ezen az **államczimerrel ellátott eredeti sorsjegyeket** áruk bérmentes beküldése mellett, **a legtávolabb vidékekre** is azonnal megküldöm a t. megrendelőknek.

Hasonlólag megküldöm t. megrendelőimnek huzás után a **nyeremény lajstromokat** és **nyereményeket** pontosan és titoktartással. Terjedelmes összeköttetéseim folytán a nyereményeket mindenki lakhelyén is felveheti.

Cohn Láz. Sams.
Hamburgban
főügynök, bank és váltó-üzlet tulajdonos.

(2) (3—3)

Birtok eladási
hirdetmény.

Sepsi-szent-györgyi özvegy Fejér Józsefné született Gödri Karolina és kiskoru gyermekeinek Tordamegyébe kebelezett Egerbegy mezőváros területén fekvő és az egerbegyi 467 számu telekjegyzőkönyvben Á. + a 1-től 56 rendszámok alatt megnevezett, összesen 77 catastr. hold 427 □ öl területü tehermentes belső, épületes, szántó és kaszálókból álló ingatlan javai, járulékaival együtt örök áron szabadkézből eladók.

Értekezhetni ez iránt **1875. január-hó végéig** személyesen, megbizott által, vagy levélben alólirtnál S.-Szt.-Györgyön.

Özv. Fejér Józsefné, Gödri Katalin.

(3) (2—4)

☞ **Fársángi fánkok és Hachee pástétomok,** ☜

naponta délelötti 11 órától melegen kaphatók, minden időtájban megrendelések pontosan eszközöltetnek. Szolgálok továbbá: finom bécsi gyümölcskenyér, török-puliszka, candirozott gyümölcs, olaszgesztenye darabja egy krajczár, **indiaifánk, pozsonyi mákos és dióskifli, chocolade creemráló,** finom **birsalma-sajt, nőiszeszély, almásbéles** sat. süteményekkel, naponta frissen sülve, a legnagyobb választékban.

Jelenleg ujból bérendezett és befütött **Sétatéri kioszkban,** szintén minden fajta friss sütemények, meleg kávé és tea, vegyes fajta lükörök, a korcsolyázás időszakában szintén kaphatók. Előfizethetni finom **fehér és fekete kávéra,** egy hóra előjegyezve, vagy 30 jegy kiszolgálása mellett. Egy kis kávé egy kiflivel 3 frt., egy nagy 4 frt., egy fekete 2 frt 40 kr.

TAUFFER JÁNOS cukrászat és kávéházában Kolozsvártt.

☞ **Még folytonosan kaphatók:**

Stein János erd. muzeum-egyl. könyvkereskedésében következő legujabban szentesitést nyert törvényczikkek u. m.

Az új választási törvény.

Hivatalos kiadás Ára zsebkiadás alakban 30 krajczár.
Nyolczadrétben 30 kr. ☞ Postán bérmentesen megküldéssel 32 kr.

Törvényczikk az ügyvédi rendtartásról.
Ára 20 krajczár.

Törvényczikk a királyi közjegyzőkről.
Ára 20 krajczár.

1875. január 1-én hatályba lépő birói ügyviteli szabályok.
Nyolczadrét alakban. Ára 50 kr.

☞ **VIDÉKI** megrendeléseknél legczélszerübb a postadij elkerülése tekintetéből, a törvényczikkekért járuló összeg postautalványoni előleges beküldése. ☜

Kézikönyv
kir. közjegyzők számára.
Tekintettel az elmélet és gyakorlat igényeire.
Iromány példákkal ellátva.

Irták:
Dr. Dárdai Sándor, a Jogtud. Közlöny szerkesztője. és **Zlinszky Imre,** a pesti kir. it. tábla h. [bí]rája.
I. kötet. Ára 1 frt 20 kr. Postán küldve 1 frt 30 kr.

☞ **Éppen most jelent meg**

Önsegély.

Orvosi tanácsadó **minden nemi betegségekben,** m[el]yek önfertőzés, paráználkodás és elragadás köv[et]keztében keletkeznek.

Igen fontos észrevételekkel, korai tehetetlenség, megrongált i[..] szer, valamint a tulságos adagokban használt higany borzaszt[ó] kezményeiről.

Irta dr. ERNST L. hasonszenvi orvos. Több bonctani kép[pe]l.

Ára 1 forint.

Kapható Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt.

Szótárak:

Továbbá franczia — német:

RAMEAU, neues Wörterbuch der deutschen nnd französ. Sprache n[ac]h den besten Quellen bearbeitet. 2 Bände Broschirt 3 fl., in Halblederband gbd. 4 fl 50 xr.

SACHS, encyklopädisches Wörterbuch der französischen und deutschen [S]prache. I-ter Theil, französisch—deutsch, complet, broschirt 16 fl 80 xr. Halblederband 19 fl 20 xr. II-ter Theil, deutsch—französ. in Vorbereitung wird im Jahr 1878 complet.

SCHMIDT, vollständiges französ. — deutsches und deutsch — französisches Hand-Wörterbuch. 2 Theile in 1 Bande broschirt 3 fl 60 xr., in Halblederband 4 fl 32 xr.

SCHUSTER & REGNIÉR, neues und vollständiges Wörterbuch d[er] deutschen und französ. Sprache 2 Bände broschirt 5 fl 40 xr. in Halblederband 7 fl 02 xr.

THIBAUT, Vollständigs Wörterbuch der französ. und deutschen [S]prache, 2 Theile in einem Halblederbande gbd. 70-te Auflage 5 fl [.] xr.

TASCHENWÖRTERBUCH, neuestes franz. — deutsches und deutsch-französisches in einem Bande Ghettet 1 fl. in Leinenband 1 fl [.]0 xr.

Görög — német:

BENSELER und SCHENKL, griechisch — deutsches und deutsch — griech. Schulwörterbuch, 2 Bände in Halblederband: Gr. — dtsch 4 fl [.]5 xr., deutsch — gr. 5 fl 85 xr.

JACOBITZ und SEILER, Hand-Wörterbuch der griechischen Sprache. 4 Bände. Gebunden statt 16 fl., nur 10 fl. (Leszállitott ár.)

PAPE, griechisch — deutsches Hand-Wörterbuch in 2 Bänden I Band: A—K. II. Band: Δ—Ω Halblederband 12 fl 60 xr.

— Deutsch—griechisches Hand-Wörterbuch, 3-te Auflage 6 fl 30 xr.

— Wörterbuch der griechischen Eigennamen. 2 Bände. Halbiederbud 1 fl 20.

SCHMIDT, deutsch—griechisches Hand-Wörterbuch. Halblederband fl 58.

(21) (1—

☞ **1000 öl**

vastag száraz [b]ükfa

akár nagy mennyiségben, [k]ar öl számra eladó.

A fát jóminőségénél fogva bátran ajánlhatom bárkinek, de főleg [p]álinka- és sörfőzdékben, valamint tégla égetésre és a hol nagy tüzelés szükségeltetik, igen czélszerü.

A fának öle helyt Kolozsvárt **7** frt **40** kr., házhoz szállitva **8** frt.

BARTHA L[ÁSZ]LÓ,
főtér 2 szám alatt.

(4-3) (—12)

Udvari tanácsos és pro[fes]sor
OPPOLZER és B[…]ASSA
urak,
cs. kir. gyógyászati tanácsos s[…] gyógytani egyetem érd. decánj[a]
dr. Viszáni,
valamint
Kovács, Lőwy és dr. […]enk
(Schwarzenberg herczeg h[…] orvosa)
főorvosok
véleménye szerin[t]
BÉCSI
Glycerin vas-li[q]ueur
porosz kir. udvari szál[litó]
ROSENTHAL H.-tól
(főraktár: Bécs, Praterstra[ss]e 24 sz.)

Kitönő, jóizü, könnyen em[ész]thető szer minden vérhiányos állapotban.

E készitményt alkalmazták [c]s. kir. kórházakban, megvizsgálták Hel[l], Kletzinsky, Hauer sat. tanár urak, te[hát] jogosan mondhatni legjobb szernek sáp[kó]r, vérszegénység, gyengülés, nőbajok [[…]]en és lábbadók számára.

Számos orvos legjobb sik[er]rel rendeli mindkét készitményt, s az osztr[ák] birodalom majd minden gyógyszertárában [ka]pható.

A nagy palaczk á[ra] 2 frt.
Kis palaczk 1 frt 35 kr.

Erdélyi főraktár:
TEUTSCH J. B. urná[l Se]gesvártt
Fiók-raktárak a birodalom [m]ajd minden gyógyszertárában.

ROSENTHAL H.
Bécsi glycerin-gyomor-vas-liqueurje,
igen ajánlható
gyomorbajok és **aranyér** ellen.

Iskola Alapitvány Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala BCU Cluj Napoca.

Nyomatott Stein János m. kir. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. tanoda betűivel Kolozsvárt.